

Colloquium

REVISTA SEMINARULUI TEOLOGIC ORTODOX
BUCURESTI

✓ Actualități religioase

✓ Repere și idei

✓ Cugetări și creații

✓ Interviu

Ediția 1, Mai 2023

Cuvânt introductiv

Revista Colloquium a Seminarului Teologic Ortodox București este rezultatul unui ansamblu de idei, exprimate în imagini sau cuvinte scrise, elaborate de profesorii și elevii profilului teologic, asemenea (simbolic) unui colocviu, în cadrul căruia se abordează diferite subiecte și se discută anumite teme.

În cele patru secțiuni (Actualități, Repere și idei- pentru materialele profesorilor, Cugetări și creații- pentru materialele elevilor și Interviu) se vor prezenta aspecte generale ale activității Seminarului bucureștean, precum și compoziții literare ale profesorilor și elevilor școlii, partea ultimă fiind destinată unui interviu.

Fiecare număr al revistei va avea un specific general, însă vor fi inserate și diferite teme pe care profesorii și elevii seminarului doresc să le expună. Nu se va aborda unui stil literar unitar, ci un dinamism, prin care spiritul creator al autorilor să fie autentic, întrucât scopul revistei este de a prezenta realitatea, în forma ei originală.

În primul număr al revistei, fiind un început, simbolizat în Ortodoxie de Înviere, aflându-ne în contextul liturgic al perioadei pascale, majoritatea textelor prezentate vor descrie importanța dogmatică, liturgică și istorică a Învierii Domnului, precum și tradiții și obiceiuri din perioada Paștilor. Totodată, imaginile prezentate în cadrul revistei vor aduce în atenție activitățile elevilor de la diferite momente religioase, culturale sau sociale la care aceștia au participat.

Mulțumim conducerii Seminarului Teologic Ortodox pentru susținerea în publicarea revistei Colloquium, profesorilor și elevilor autori, precum și tuturor celor implicați în editarea acesteia.

Echipa de redacție a Revistei Colloquium.

Conținut

✓ ACTUALITĂȚI RELIGIOASE

Seminarul Teologic Ortodox din București între tradiție și modernitate pag. 2

Binecuvântarea unui nou început! pag. 3

Săptămâna Școala Altfel pag. 4

Expoziție pictură. pag. 5

✓ REPERE ȘI IDEI

Învierea Domnului - temeiul învierii noastre pag. 6

Învierea Domnului - noima patristică a teologiei duminicii pag. 8

Hrabanus Maurus - De universo libri viginti duo Despre ciclul pascal pag. 11

Rolul feedbackului și al autofeedbackului în receptarea unui discurs sau a unei predici pag. 15

✓ CUGETĂRI ȘI CREAȚII

Tradiții și obiceiuri pascale în Muntenia pag. 18

Despre apostolat și propovăduire pag. 20

200 de ani de la înscăunarea Sfântului Grigorie Dascălul ca Mitropolit al Ungrovlahiei . pag. 22

Prietenia, o cale spre mântuire pag. 24

Biserica Bucur Ciobanul pag. 26

Sfântul Ierarh Calinic de la Cernica. ... pag. 28

Sfântul Ioan Gură de Aur pag. 30

✓ INTERVIU

Dl. Vasile Bănescu
Purtătorul de cuvânt al Patriarhiei Române
..... pag. 32

Seminarul Teologic Ortodox din București între tradiție și modernitate

PR. PROF. DR. MARIAN COLȚAN

Motto: „Fii modern, fără a renunța la valorile tradiționale!”

Domnul profesor Adrian Lemeni afirma într-una din cărțile sale recente : „Cuvântul Mântuitorului a fost ziditor în planul vieții, cu o putere de a transforma lăuntric și existențial viața celor care-L ascultau. Mântuitorul nu a promis un mediu în care Evanghelia să fie propovăduită în mod eficient, nu a indicat calea unei teologii tehnicizate, ci le-a promis Apostolilor în cuvântarea Sa de despărțire, că le va trimite pe Duhul Sfânt, Duhul Adevărului.[.....] Mediul de comunicare al Adevărului întrupat în Persoana lui Iisus Hristos și împărtășit în trupul tainic, Biserica cea vie, este cel al Duhului Sfânt. Acest mediu nu poate fi substituit de vreun mediu făcut de om, cu atât mai mult unul virtual și artificial”.

E de la sine înțeles că domnul profesor se referă la folosirea exclusivă sau excesivă a tehnologiilor moderne în detrimentul comunicării personale față în față și comuniunii ecleziale. Dar astăzi trăim cu toții o explozie informațională fără precedent, care provoacă sistemul educațional la schimbare, adaptare și inovare permanentă. Dacă ne referim numai la perioada extrem de dificilă prin care am trecut recent, când activitățile didactice s-au desfășurat exclusiv on-line, putem spune cu certitudine că școala românească nu a putut face față acestor noi provocări, din diverse motive atât obiective, cât și subiective.

Pentru a face atractiv învățământul vocațional-teologic pentru viitori noștri elevi, în cadrul seminarului se împletesc tradiția cu modernitatea, metodele clasice de învățare cu cele moderne, axate pe utilizarea noilor tehnologii, străduindu-ne să le oferim tinerilor posibilitatea să folosească mijloacele moderne, fără a renunța la valorile tradiționale. Mai mult, putem afirma că întrebuințarea mijloacelor moderne de comunicare pentru a vesti cuvântul Evangheliei „până la marginile lumii” (Psalm 18,4; Marcu 16,15) este o datorie a Bisericii, iar tinerii seminariști se pregătesc să fie mesagerii ei.

Coordonați de profesorii diriginți și cadrele didactice ale Seminarului, elevii au desfășurat vizite la muzee, au participat la diferite activități de voluntariat, prin care și-au însușit noțiuni noi și s-au bucurat de descoperirea unor aspecte inedite ale spiritualității, istoriei și culturii românești.

Generațiile actuale de elevi au așteptări diverse de la factorii implicați în mediul educațional. Sistemul de învățământ actual trebuie să-și adapteze demersul educațional ținând cont de nevoile individuale de învățare ale elevilor, centrat pe învățarea reciprocă și gândirea critică, iar curricula școlară trebuie să le ofere posibilitatea de a-și forma și dezvolta abilitățile și competențele necesare care să-i ajute să răspundă provocărilor societății actuale precum: noile medii de comunicare, nanotehnologiile, fluxul informației tehnice, evoluția continuă a tehnologiei moderne și a științei.

De aceea, ideea de a realiza o revistă on-line care să reflecte activitatea educațională și culturală din seminar este una lăudabilă și oportună, pentru că furnizează elevilor o sursă de informație veridică și rapidă - la doar un click distanță, și totodată oferă elevilor și profesorilor oportunitatea de a prezenta cititorilor familiarizați cu mediul virtual materiale documentare, articole, studii, traduceri, interviuri, creații literare, pentru a le da curaj și altor elevi să le urmeze exemplul.

Felicităm pe pr. ieromonah Diodor pentru inițiativă și pe autorii primelor lucrări, dorind ca revista aflată acum la primul număr să aibă parte de viață lungă și de aprecieri sau critici constructive!

1 Adrian Lemeni, Tehnicizarea inumană a vieții, Editura Basilica, București, 2022, în Prefață p.10.

2 Revista „Inovație în educație”, Nr. 1/ Noiembrie 2019, Prof. Burlacu Gabriela, Management și Leadership în educație, p.5. [https:// revistae-educatie.ro](https://revistae-educatie.ro)

Binecuvântarea unui nou început!

ARHIM. PROF. DR. NECTARIE ȘOFELEA

Faptele noastre reprezintă imaginea practică a trăirilor și convingerilor noastre, iar alegerea de a propovădui binele, în comuniune și conlucrare, constituie un temelie fundamental gândirii în duhul credinței.

Într-un duh apologetic-misionar, în contextul social în care ne regăsim, mediul online poate fi un mijloc de pastorație, de apărare a credinței și de promovare ale adevăratelor valori, care trebuie să conducă sufletele oamenilor dezorientați, fără repere morale autentice.

În dinamismul pe care Biserica îl are, propovăduirea clasică de la amvon este completată, într-o abordare contextualizată și modernă, de paginile internetului, care devin mijloc de împlinire a testamentului Mântuitorului de a propovădui cuvintele veșniciei la până la marginile pământului.

Cuvântul scris se bucură de o cinstită apartenență în Biserică, iar darul cuvântului reprezintă lucrarea Duhului Sfânt în viața oamenilor. Cuvântul zidește și întărește, ajută și bucură, lămurește și luminează. De la dialoguri informale până la enciclopedii sau tratate științifice, cuvântul pune în valoare puterea creatoare a fiecărui om, mai cu seamă când el este pus în lumina Duhului Sfânt, care inspiră, oferind binecuvântarea lui Dumnezeu.

Astfel, Seminarul Teologic Ortodox din București, prin revista online Colloquium, prezintă o inițiativă editorial-culturală, prin intermediul căreia se expun teme de interes pentru elevii, profesorii și cititorii revistei. În cadrul celor patru secțiuni se vor prezenta actualități culturale și sociale, idei, cugetări, creații și interviuri ale cadrelor didactice de la profilul teologic și ale elevilor seminariști.

Subiectele cuprinse în paginile prezentei reviste online sunt predominant teologice, însă se regăsesc și teme sociale, culturale și aspecte cotidiene, întocmite în duhul înțelepciunii, despre care Sfântul Apostol Pavel ne spune: *Și înțelepciunea o propovăduim la cei desăvârșiți, dar nu înțelepciunea acestui veac, nici a stăpânitorilor acestui veac, care sunt pieritori, ci propovăduim înțelepciunea de taină a lui Dumnezeu, ascunsă, pe care Dumnezeu a rânduit-o mai înainte de veci, spre slava noastră... iar noi n-am primit duhul lumii, ci Duhul cel de la Dumnezeu, ca să cunoaștem cele dăruite nouă de Dumnezeu, pe care le grăim, dar nu în cuvinte învățate din*

înțelepciunea omenească, ci în cuvinte învățate de la Duhul Sfânt, lămurind lucruri duhovnicești oamenilor duhovnicești (1 Corinteni 2,6-7, 12-13).

O coordonată esențială a revistei online Colloquium este a promovării și în mediul internetului (mult uzitat în prezent), a realizărilor instituției, activităților extrașcolare, rezultatelor la Olimpiade, compozițiilor profesorilor și ucenicilor lor, oferind astfel un cadru de lucru și o preocupare nouă, devenind astfel propovăduitori ai credinței în mediul digital.

Referindu-se la cuvintele transmise și la importanța propovăduirii contemporane, vrednicul de pomenire Patriarh Teoctist spunea: *Învățământul teologic, ca funcție esențială a Bisericii, își trage seva din Evanghelia Mântuitorului Hristos și trebuie să răspundă academic și vocațional slujirii Bisericii și lumii. Sub acest semn al slujirii bisericesti și Cuvântului au învățat și au scris toți marii dascăli ai teologiei ortodoxe române, au cules știința de carte din tezaurul Bisericii și l-au împărtășit dezinteresat, nepărtinitor și cu zel apostolic.*

Felicităm inițiativa și pe ostenitorii revistei, pe cadrele didactice și pe elevi, pe autorii studiilor și articolelor, precum și pe cei care au contribuit, *cu gândul lui Hristos (I Corinteni 2, 16)*, în apariția revistei online Colloquium.

Cu aceste sentimente, rog pe Mântuitorul Hristos, Învățătorul nostru, să binecuvinteze începutul editorial al Revistei online Colloquium a Seminarului Teologic Ortodox București, spre a fi lucrătoare pentru sufletele elevilor, profesorilor și cititorilor ei, cu nădejdea că se pune început bun unei lucrări care va zidi duhovnicește, spre aflarea lui Dumnezeu, Care a spus: *Mă veți căuta și Mă veți găsi, dacă Mă veți căuta cu toată inima voastră (Jeremia 29, 13).*

Săptămâna Școala Altfel

ARHID. PROF. NIFON CONSTANTIN
Consilier Educativ

Săptămâna Școala Altfel este programul național al cărui scop este să contribuie la dezvoltarea competenței de învățare și a abilităților socio-emoționale în rândul elevilor.

Pe lângă instruirea educativă este necesară implicarea elevilor în activități extrașcolare, prin care relațiile interumane, comunicările și dialogurile, care uneori se pot desfășura într-un cadru colocvial, oferă o consistență inedită vieții de licean. De asemenea, prin activitățile extrașcolare, cultura generală a elevilor se îmbogățește, ei descoperind noi informații, găsiindu-și uneori modele demne de urmat, perioada de licean fiind un timp al formării lor.

În anul școlar 2022-2023, la Seminarul Teologic Ortodox București, Școala Altfel s-a desfășurat în perioada 20-24 martie. Elevii au fost angrenați în diverse activități extrașcolare, fiind momente de implicare și responsabilizare, de comuniune și bucurie.

Coordonați de profesorii diriginți și cadrele didactice ale Seminarului, elevii au desfășurat vizite la muzee, au participat la diferite activități de voluntariat, prin care și-au însușit noțiuni noi și s-au bucurat de descoperirea unor aspecte inedite ale spiritualității, istoriei și culturii românești.

În cadrul săptămânii Școala Altfel, elevii au participat la Pelerinajul la Mănăstirile Crasna, Ghighiu și Zamfira din Județul Prahova, au participat la o acțiune de instruire privind metodele de prim ajutor oferite în situații-limită la un curs de prim ajutor, au desfășurat activitatea *Pe urmele sfinților*, vizitând bisericile Sfântul Antonie-Curtea veche, Sfântul Dumitru- Poșta, Zlătari-Sfântul Ciprian, Șelari-Sfântul Nicolae, Sfântul Stelian, Sfântul Mina, Sfântul Ioan- Piață, Mănăstirile Stavropoleos și Antim, au vizitat Biblioteca Sfântului Sinod, au făcut un tur de prezentare al Academiei Române și al Bibliotecii Academiei Române, Palatul Patriarhiei, Universitatea Națională de Muzică, au vizitat Muzeul Militar și Muzeul Militar, Muzeul Național de Istorie, Muzeul Național de Artă, Muzeul Satului și Muzeul jucăriilor, o bază sportivă, și alte obiective centrale din București.

De asemenea, elevii au participat la o lansare de carte la biserica Sfântul Elefterie, iar ultima zi a fost dedicată activității voluntare de împădurire cu puieți în cadrul Ocolului Silvic Snagov, în parteneriat cu Romsilva.

Expoziție Pictură

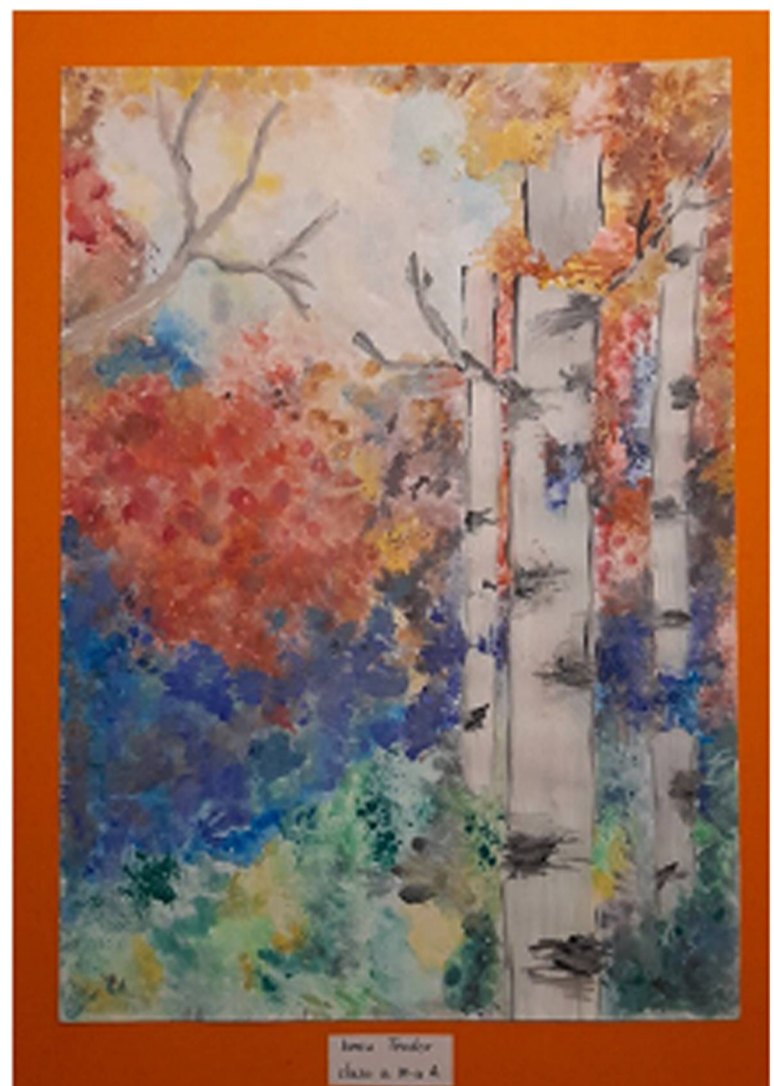
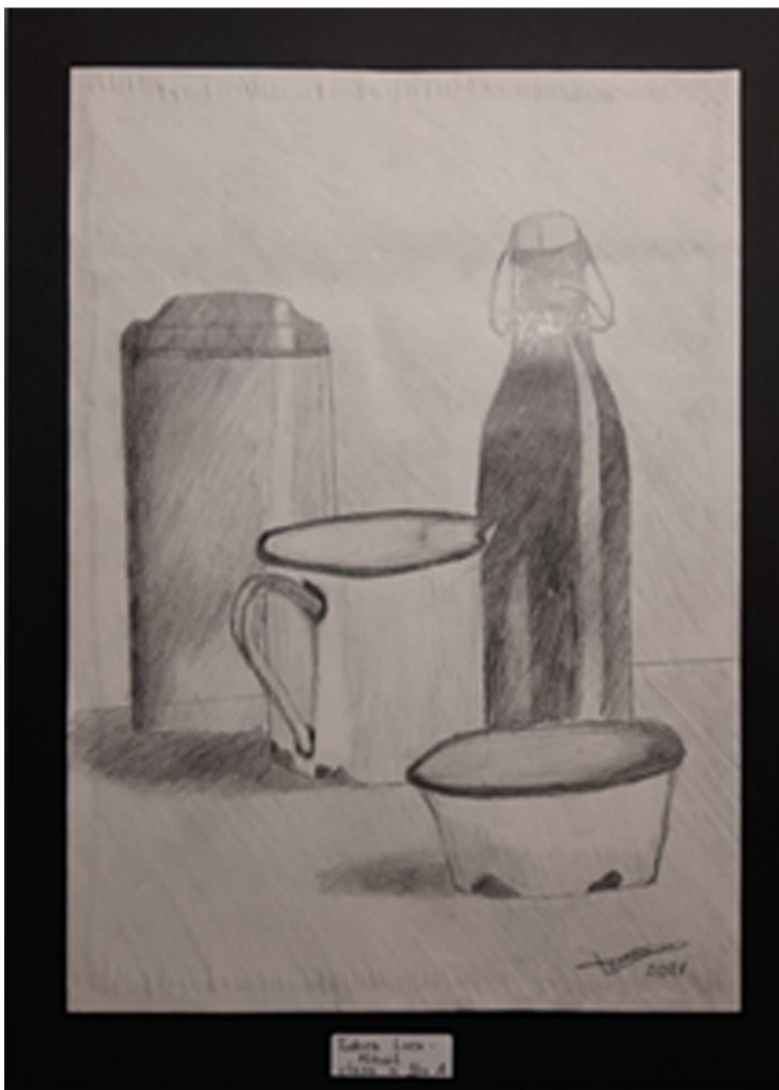
PROF. CĂTĂLIN- GEORGIAN MOCANU

Expoziția elevilor din cadrul Seminarului Ortodox din București, își propune evidențierea și promovarea și a acestor calități sau virtuți cu care Dumnezeu I-a înzestrat pe unii dintre elevi, și anume înclinația către artele plastice, vizuale, pe lângă cele necesare în drumul pe care aceștia l-au ales: o bună cunoaștere a Dogmei Creștine, a Vechiului și Noului Testament, o cultură generală bogată, precum și cunoștințe solide muzicale, atât de necesare în slujirea Ortodoxă.

"Fiecare copil este un artist. Problema este cum să rămânem artiști după ce creștem." – Pablo Picasso

Văzând talentul lor, de la bun început am selectat cele mai bune lucrări, majoritatea fiind teme de la clasă, însă fiind realizate atât de bine, și cu atâta dăruire, am considerat, împreună cu conducerea Seminarului, că acestea trebuie scoase la lumină, și expuse într-un cadru oficial, pentru ca publicul să admire și să se bucure de realizările lor.

Având la bază o activitate de peste 10 ani ca pictor bisericesc autorizat de Patriarhia Română, în momentul în care am intrat în colectivul de profesori ai Seminarului Bucureștean, am fost surpris plăcut să descopăr copii foarte talentați, cu un deosebit simț cromatic, unii având înclinații către desen (grafică), alții către pictură, însă toți fiind dornici să descopere această lume fascinantă a picturii, mai cu seamă a ramurii artei Sacre, bisericești.

Iată că acest moment a sosit, odată cu expoziția organizată cu ocazia sărbătorilor pascale, lucrările elevilor, selectate din anul 2019 și până în prezent pot fi admirate, iar elevii încurajați să nu renunțe la pasiunea lor pentru pictură, deoarece poate fi un refugiu excelent și o metodă de exprimare a sentimentelor launtrice.

Învierea Domnului

temeiul învierii noastre

PR. PROF. DR. DAN TOADER

Tot ceea ce a făgăduit Dumnezeu oamenilor, s-a împlinit întocmai. Și-a arătat necondiționat iubirea nesfârșită față de oameni prin „Fiul Său cel Unul Născut”, pe Care „L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică”. (Ioan 3,16).

Odată cu Învierea Domnului Iisus, tristețea celor care îl văzuseră chinuit, batjocorit, pus pe cruce și în mormânt s-a schimbat în Bucurie. Cuvintele îngerului care străjuia mormântul gol „Nu vă temeți...nu este aici, căci S-a sculat precum a zis” (Matei 28, 5-6) către femeile mironosițe care veneau dis-de-dimineață la mormânt și se întrebau cine le va prăvăli piatra de la ușa mormântului, aveau să ridice piatra îndoielii de pe ușa mormântului sufletelor lor gata să-l audă pe Mântuitor spunându-le : „Bucurați-vă!” (Matei 28,9)

Învierea Domnului este cel mai mare eveniment din istoria omenirii dătător de speranță pentru cei care cred, dar, totodată și de necontestat pentru cei care nu cred. Această zi a fost numită „Sărbătoarea sărbătorilor”, fiind prevestită ca o zi Mare, fiind ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim întru ea”. (Psalmi 117, 24)

Este cea mai mare sărbătoare a creștinilor pe ea se întemeindu-se credința în viața veșnică. Mormântul Domnului rămâne peste timp și până dincolo de timp dovada inexpugnabilă a acestui mare adevăr care a schimbat lumea odată pentru totdeauna. Pornind de la mormânt, femeile mironosițe au vestit Apostolilor că Hristos a Înviat, iar aceștia ei înșiși încredințându-se și-au îndeplinit misiunea primită de la Hristos, propovăduind în lume Învierea asumându-și până la bucuria martiriului mesajul îngerilor care străjuiau mormântul și al femeilor mironosițe și anume că Hristos a înviat. Pe acest adevăr avea să se zidească Biserica „pe care nici porțile iadului nu o vor birui”. (Matei 16, 18), dumnezeirea Mântuitorului arătată prin marea minune a Învierii constituie piatra cea din capul unghiului a credinței creștine după cum spune Apostolul neamurilor : „dacă Hristos n-a Înviat, zadarnică este atunci propovăduirea noastră, zadarnică și credința noastră”. (I Corinteni 15,14)

Miracolul Învierii Domnului este prezentat de Sfinții Evangheliști precis și reprezintă peste timp pentru noi punctul de restartare așa cum a reprezentat și pentru femeile mironosițe, care au mers până la capăt cu atașamentul lor pentru Iisus Hristos fiind martore statornice ale pătimirilor și Învierii Lui.

Învierea încununează activitatea Mântuitorului și deschide pentru noi oamenii poarta către nemurire. Prin tot ceea ce a făcut Hristos a avut în vedere ridicarea omului din păcat, împăcarea noastră cu Dumnezeu. El a venit în lume întrupându-se ca să pătimească, să moară și să învieze pentru noi. Dacă nu ar fi înviat, tot ce a făcut ar fi fost fără sens.

După atâtea dovezi incontestabile mai avem oare voie să ne îndoim de iubirea lui Dumnezeu pentru noi. Prin Fiul Său, Dumnezeu a învins răutatea neamului omenesc pentru că iubirea este mai puternică decât ura chiar mai puternică și decât moartea.

Învierea dă cu adevărat sens vieții. Prin ea, moartea devine puntea de trecere de pe pământ la cer, realitatea de nezdruncinat pentru noi rămânând învierea care prin puterea ei luminează și încălzește inimile care sunt vii pentru Hristos.

Evidența Învierii Domnului prin credința pentru cei care au îmbrățișat-o este mai tare decât orice argument pentru dovedirea Învierii prin vorbe meșteșugite și potrivite. Învierea este inefabilul necuprins, taină indiscutabilă care se acceptă și se trăiește pur și simplu. Acestui mare adevăr i se potrivește un alt adevăr esențial sufletului, și anume credința. Cei care au crezut cu adevărat în Înviere au mărturisit-o direct, simplu și convingător spunând: „Hristos a înviat!” Nimic și nimeni nu i-a putut opri. Învierea a umplut inimile ucenicilor de lumină înlăturând întunericul răutății și al păcatului, spulberând pentru totdeauna teama și neliniștea. Învierea Domnului a stabilit radical cursul istoriei, „fără iubirea lui Hristos, omenirea era și azi sufletește cu 2000 de ani în urmă sau, poate, prin regres cu mult mai mult în barbarie și mizerie morală.

Ce ar fi fost omenirea fără Învierea lui Hristos, fără creștinism și fără Biserică, fără Apostoli, fără Evanghelie, fără sfinți, fără credință, fără sublima iubire creștină, fără multele și marile idei și fapte de bine și de cultură aduse de creștinism,

fără milă de martiri care au cucerit cu suferințe și cu sânge dreptul omului la libertatea de gândire și de credință, fără virtuțile sublime și fără instituțiile de binefacere incomparabile ale creștinismului, fără capodoperele de gândire, de caritate și de artă cu care creștinismul a umplut, a înnobilit și a ridicat lumea?” (Profesor Teodor M. Popescu, *Meditații Teologice*, p. 30).

Minunea Învierii Domnului ne cheamă și ne ajută să ne înnoim viața în dubla ei dimensiune fără conținere. Prin botez, fiecare dintre noi trecem la lumina Învierii de la întunericul păcatului și inaugurăm Paștile întru bucuria cea nesfârșită cu Cel Ce cu moartea pe moarte a călcat și ne-a dăruit viață veșnică. Viața fără bucurie este grea și apăsătoare, dar fără înviere devine pentru întotdeauna tristă, pustie și întunecată. Dumnezeu ne-a făcut pentru bucurie, sufletul o caută continuu și neliniștit este până nu o găsește. Bucuria adevărată, netrecătoare, o aflăm în Hristos cel care a Înviat și ne-a trecut de la moarte la viață. Fericit ne-a făcut Hristos înviind din morți, fericiți vom fi dacă trăim cu Hristos cel Înviat, umblând prin faptele noastre mereu întru Lumina Învierii.

Învierea Domnului

noima patristică a teologiei duminicii

PR. PROF. DR. ȘTEFAN ZARĂ

Teologia duminicii, având în centrul său Învierea Domnului, ne ajută să înțelegem ce înseamnă sfințirea timpului. Duminica, ca sărbătoare a Învierii Domnului, este centrul timpului săptămânal.

Noul Testament arată, fără doar și poate, că, încă din primele zile de după Cincizecime, când Biserica este întemeiată în chip văzut, duminica devine ziua de anamneză liturgică. Astfel citim în Faptele Sfinților Apostoli: „În ziua întâi a săptămânii, adunându-ne noi să frângem pâinea” (Fapte 20, 7). Prin Învierea Mântuitorului Iisus Hristos în ziua întâi a săptămânii (Matei 28, 1; Luca 24, 1; Marcu 16, 2; Ioan 20, 1; Fapte 20, 7; 1 Corinteni 16, 2), duminica devine icoana veacului ce va să vină, creștinii fiind în această zi în atitudine eshatologică, în tensiune parusiacă¹, așteptând a doua venire a Domnului, plinindu-se astfel oarecum dorul după veșnicie, nostalgia după Paradisul pierdut: „Facem rugăciuni stând în picioare, în zi de duminică, dar nu cunoaștem toți motivul. Facem aceasta nu numai pentru a ne reaminti prin această poziție, în ziua învierii, de harul care ni s-a dat – de faptul că am înviat împreună cu Hristos și că trebuie să privim către cele de sus – ci și pentru că această zi pare să fie chipul (icoana) veacului viitor (αἰῶνος εἶναι ἐκὼν) [...]. Această zi este una și în același timp a opta și simbolizează pe aceea cu adevărat una și a opta zi, la care s-a referit Psalmistul în unele suprascrieri ale psalmilor (Psalmul 6 și 11); este starea care se va arăta după acest timp, ziua cea fără de sfârșit (τὴν ἀπαστοτον ἡμέραν), care nu cunoaște seară nici a doua zi, acel veac netrecător și fără sfârșit. Prin urmare, Biserica își învață fiii să se roage în această zi stând în picioare, pentru ca prin continua reamintire a vieții celei fără de sfârșit, să nu neglijeze merindele în vederea murții (la altă viață)”².

¹ Paul EVDOKIMOV, *Ortodoxia*, traducere de Dr. Irineu Ioan Popa, Arhiepiscop vicar, Ed. IBMBOR, București, 1996, p. 228.

² SFÂNTUL VASILE CEL MARE, *Despre Duhul Sfânt*, XXVII, în PSB, vol. 12, traducere, introducere, indici și note de Pr. Prof. Dr. Constantin Cornițescu și Pr. Prof. Dr. Teodor Bodogae, Ed. IBMBOR, București, 1988, pp. 80-81; cf. *Patrologia Graeca* XXXII, 192.

³ Despre acest subiect a se vedea exhaustivul studiu al lui Alexandru MIHĂILĂ, „Sabatul. Spre o teologie a timpului sacru”, în: *Studii Teologice* 2/2006, pp. 78-99.

Sigur că teologia duminicii are rădăcinile în cea a sabbatului, dar pentru Părinții Bisericii, duminica nu a înlocuit pur și simplu sabbatul, ci a împlinit sabbatul, duminica fiind ziua a opta sau ziua întâi, Paștile săptămânal, ce ne situează în perspectiva veșniciei.

Chiar dacă nu găsim în niciuna dintre cele patru Evanghelii vreun text prin care să se afirme instituirea acestei zile ca zi de sărbătoare pentru creștini, ea a devenit, în cel mai firesc chip, sărbătoarea săptămânală a ucenicilor Domnului, ca urmare a unor evenimente petrecute de la Înviere și până la Cincizecime: arătările Mântuitorului Sfinților Apostoli și ucenicilor Săi s-au petrecut cu precădere în zi de duminică, la acestea adăugându-se și Pogorârea Sfântului Duh tot în aceeași zi. Sfântul Chiril al Alexandriei accentuează în scrierile sale că Însuși Hristos Domnul ne arată că trebuie să cinstim ziua de duminică, prin arătările Sale după Înviere care s-au petrecut mai ales în această zi: „Căci autorul cărții a observat exact ceea ce s-a întâmplat, și nu spune doar că Hristos S-a arătat ucenicilor, ci vedește că a făcut aceasta după opt zile și că ei erau adunați împreună. Și ce însemna că sunt adunați toți în casă, dacă nu că le era rânduit în chip tainic aceasta? Spunem aceasta pentru a sublinia că Hristos a rânduit în mod clar timpul adunărilor (slujbelor) și întâlnirilor cu El (al Liturghiilor). Căci vine și, într-un fel sălășluiește în aceeași casă cu cei adunați în numele Lui, mai ales în ziua a opta, adică duminica. Dar să ne amintim și aceasta: o dată S-a arătat celorlalți ucenici, iar altă dată iarăși li Se arată, când Toma era de față.

Căci s-a scris, mai înainte: «Fiind seară, în ziua aceea, întâi a săptămânii (duminică), și ușile fiind încuiate [...], a stat în mijlocul lor». Ia aminte că era în prima zi a săptămânii, adică duminică, când li S-a arătat ucenicilor adunați, și că în a opta zi următoare li Se arată din nou.

Căci, spunând Evanghelistul «în a opta zi» să nu credem că a indicat ziua a noua, ci spune aceasta cuprinzând în număr și ziua a opta în care Se arătase. Cu dreptate deci facem sfintele întâlniri în biserici în ziua a opta”.⁴

Sfinții Apostoli și ucenicii Domnului, întemeind primele comunități creștine, se întâlneau duminică spre frângerea pâinii și împărtășirea cu Trupul și Sângele Domnului, dar și spre cuminecarea de cuvântul Său: „În ziua întâi a săptămânii (duminică) adunându-ne noi să frângem pâinea, Pavel, care avea de gând să plece a doua zi, a început să le vorbească și a prelungit cuvântul lui până la miezul nopții” (Fapte 20, 7). Sfântul Apostol Pavel îi îndeamnă pe Corinteni spre participarea la Cina Domnului, care era urmată de colecte pentru cei în nevoi: „În ziua întâi a săptămânii (duminică), fiecare dintre voi să-și pună deoparte, strângând cât poate, ca să nu se facă strângerea abia atunci când voi veni” (I Corinteni 16, 2). Adresându-se Colosenilor, același apostol scrie: „Nimeni deci să nu vă judece pentru mâncare sau băutură, sau cu privire la vreo sărbătoare, sau lună nouă, sau la sâmbete, care sunt umbră celor viitoare iar trupul (este) al lui Hristos” (Coloseni 2, 16-17).

Textul fundamental nou-testamentar pentru cinstirea duminicii în locul sâmbetei îl reprezintă Epistola către Evrei a Sfântului Apostol Pavel:

„Căci undeva, despre ziua a șaptea, a zis astfel: «Și S-a odihnit Dumnezeu în ziua a șaptea de toate lucrurile Sale». Și în același loc, zice iarăși: «Nu vor intra întru odihna Mea!». Deci, de vreme ce rămâne ca unii să intre în odihnă, iar aceia cărora mai dinainte li s-a binevestit, pentru nesupunerea lor, n-au intrat, Dumnezeu hotărâște din nou o zi, astăzi rostind prin gura lui David, după atâta vreme, precum s-a zis mai sus: «Dacă veți auzi astăzi glasul Lui, nu învârtoșați inimile voastre». Căci dacă Iosua le-ar fi adus odihnă, Dumnezeu n-ar mai fi vorbit, după acestea, de o altă zi de odihnă. Drept aceea, s-a lăsat altă sărbătoare de odihnă poporului lui Dumnezeu. Pentru că cine a intrat în odihna lui Dumnezeu s-a odihnit și el de lucrurile lui, precum Dumnezeu de ale Sale. Să ne silim, deci, ca să intrăm în acea odihnă, ca nimeni să nu cadă în aceeași pildă a neascultării” (Evrei 4, 4-11). Părintele Profesor Dumitru Stăniloae, referindu-se la acest verset scripturistic, nota: „În Epistola către Evrei suntem îndemnați toți creștinii «să ne silim să intrăm în acea odihnă» fericită a lui Dumnezeu. Dar creștinii au intrat în acea odihnă, pentru că au cunoscut pe Hristos Cel Înviat și-L au în ei; pentru că au cunoscut duminică, adică o altă zi de odihnă, ziua odihnei depline, care e și învierea și viața adevărată”.⁵

4 SFÂNTUL CHIRIL AL ALEXANDRIEI, Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan, XII, I, în PSB, vol. 41, traducere, introducere și note de Pr. Prof. D. Stăniloae, Ed. IBMBOR, București, 2000, pp. 1165-1166.

5 Pr. Prof. Dr. Dumitru STĂNILOAE, „Sâmbăta, ziua morților – Duminică, ziua Învierii și a vieții fără de sfârșit”, în: Ortodoxia 2/1981, p. 130.

Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan a primit vedenia Apocalipsei tot într-o zi de duminică: „Eu Ioan, fratele vostru și împreună cu voi părtaș la suferința și la împărăția și la răbdarea în Iisus, fost-am în insula ce se cheamă Patmos, pentru cuvântul lui Dumnezeu și pentru mărturia lui Iisus. Am fost în duh în zi de duminică și am auzit, în urma mea, glas mare de trâmbiță” (Apocalipsa 1, 9-10)

Duminica devine astfel, încă din primele zile ale ființării Bisericii lui Dumnezeu pe Pământ, taina prezenței Mântuitorului în mijlocul ucenicilor, dar și trăirea anticipată a celei de a doua veniri a Mântuitorului: „E știut că, în primele comunități creștine, Parusia (a doua venire a Domnului) era socotită și nădăjduită ca foarte apropiată. Se pare, deci, că primii creștini, urmând pilda Sfinților Apostoli, se adunau în case, în fiecare săptămână, în ziua în care înviase Domnul și în care apoi le trimisese pe Mângâietorul făgăduit. Ei așteptau și nădăjduiau ca El să vină din nou și să li Se arate și lor, după cum Se arătase Sfinților Săi Apostoli de două ori consecutiv în aceeași zi, în care ei Îl așteptau să vină pentru a doua oară pe pământ”⁶.

Sfinții Părinți ai Bisericii, aprofundând coordonatele biblice ale cinstirii duminicii, vor dezvolta în scrierile lor o profundă teologie a acesteia, ca zi de pregustare a fericirii duhovnicești din Împărăția cea veșnică.

Astfel, teologia patristică susține, în mod lămurit, faptul că cinstirea sabbatului veterotestamentar, nu era decât o prefigurare a odihnei din ziua de duminică, ca zi a Învierii Mântuitorului Iisus Hristos, și de extindere a Persoanei Sale cu Trupul Înviat în toți credincioșii, prin întemeierea Bisericii: „Ziua de azi, mai înainte a închipuit-o cu taină marele Moise, zicând: Și a binecuvântat Dumnezeu ziua a șaptea, că aceasta este Sâmbăta cea binecuvântată; aceasta este ziua odihnei, în Care S-a odihnit de toate lucrările Sale, Unul-Născut, Fiul lui Dumnezeu, prin rânduiala morții, după trup odihnindu-Se. Și la ceea ce era iarăși întorcându-Se, prin înviere, ne-a dăruit nouă viață veșnică, ca un bun și iubitor de oameni”⁷. Biserica, ca Trup al lui Hristos, „Cel Ce este și Cel Ce era și Cel Ce vine (ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος)” (Apocalipsa I, 4), prin anamneza liturgică, face ca toți credincioșii să preguste Împărăția lui Dumnezeu, trăind în iubirea nesfârșită a Acestuia, duminica devenind ziua a opta, ziua Împărăției lui Dumnezeu, în care credinciosul trăiește liturgic timpul ca veșnicie. Timpul vieții pământești devenind doar timpul finit care se deschide în veșnicia celei de a opta zi. Duminica, ziua Învierii, este trecerea „de la moarte la viață și de pe pământ la cer”⁸, „Astăzi este mântuirea lumii, că a înviat Hristos, Cel atotputernic”⁹.

⁷ Canonul din Sâmbăta Mare, „Slavă... la Laude”, în Triodul, Ed. IBMO, București, 2000, p. 667.

⁸ Canonul Învierii, Irmosul Cântării I, în Slujba Învierii, Ed. IBMO, București, 2010, p. 26.

⁹ Canonul Învierii, Irmosul Cântării a IV-a, în Slujba Învierii, p. 28.

⁶ Pr. Prof. Dr. Ene BRANIȘTE, Liturgică generală, ed. a II-a, Ed. IBMBOR, București, 1993, p. 147.

*Hrabanus Maurus¹ - De universo libri viginti duo²
De cyclo paschali (De univ. 5, 8)*

PROF. DIANA BARABOI

Ipolit³, un episcop din vremurile împăratului Alexandru⁴, a întocmit prima dată ciclul pascal; după acesta, preaonorabili autori [precum] Eusebiu din Cezareea⁵, Theofil al Alexandriei⁶, de asemenea Prosper⁷, de neam acvitan, și Victorin⁸, extinzând calculele referitoare la aceeași sărbătoare, au publicat numeroase cicluri.

1 Magnentius Hrabanus Maurus, cunoscut și sub numele de Rabanus sau Rhabanus, (c. 780 - 4 februarie 856) a fost unul dintre cei mai importanți călugări benedictini ai secolului a IX-lea. El însuși, în prefața primei sale lucrări, *De laudibus sanctae crucis*, și-a explicat numele: Magnentius, deoarece s-a născut în Mogontiacum, Hrabanus era numele său și Maurus era porecla dată de către maestrul său, Alcuin. La vârsta de șapte sau opt ani a devenit un puer oblat în școala aflată în incinta mănăstirii benedictine Fulda unde s-a făcut rapid remarcat prin inteligența și râvna sa, apoi a plecat la Curtea lui Carol cel Mare, unde l-a întâlnit pe Alcuin, pentru a-și desăvârși studiile. Întors la Fulda, a devenit diacon în anul 801, apoi conducător al școlii, preot în 814 și, mai târziu, din 15 iunie 822 până în 842, abate al mănăstirii, sub conducerea lui, Fulda devenind unul dintre cele mai importante centre culturale ale vremii. În 842 s-a retras la mănăstirea din Petersberg, plecarea lui bruscă ridicând numeroase semne de întrebare (neînțelegeri în mănăstire, motive de sănătate, motive politice etc.). La data de 26 iunie 847 Hrabanus a fost numit arhiepiscop la Mainz, funcție pe care a ocupat-o până la sfârșitul vieții. A lăsat în urmă o operă imensă, el fiind poet, teolog și pedagog și influența sa a fost atât de mare, încât a fost numit de către Johannes Trithemius primus praeceptor Germaniae.

2 Lucrarea *De universo libri viginti duo* sau *De rerum naturis* este formată din 22 de cărți, fiind o adevărată enciclopedie care cuprindea toată știința de la acea vreme, în fiecare carte fiind tratat câte un subiect: Dumnezeu, Hristos, Sfinți Părinți, oameni, animale, elemente ale naturii, pietre, lucruri obișnuite etc., Hrabanus oferind, de cele mai multe ori, etimologia fiecărui termen și o interpretare alegorică.

3 Sfântul Mucenic Ipolit al Romei (c. 170 - c. 235), autor al unei vaste opere ce cuprinde omilii, lucrări de exegeză, drept canonic, comentarii, însă păstrată doar fragmentar; a realizat un ciclu pascal de 16 ani (222 - 237).

4 Marcus Aurelius Severus Alexandrus, împărat între anii 222 și 235.

5 Eusebiu de Cezareea (265 - 339), episcop al Cezareei, autor al unor lucrări apologetice, dogmatice, exegetice, biblice și istorice și al unei lucrări despre ciclul pascal, astăzi pierdută.

6 Teofil al Alexandriei (? - 412), patriarh al Alexandriei între anii 384 și 412, a scris o lucrare referitoare la ciclul pascal, care cuprindea 19 ani, lucrare astăzi pierdută.

7 Prosper al Aquitaniei (c. 390 - c. 455), ucenic al Fericitului Augustin, autor al unei lucrări despre ciclul pascal.

8 Victorinus al Aquitaniei a realizat *Cursus Paschalis* în 457.

Preafericitul Chiril⁹, episcop al orașului Alexandria, socotind că nouăzeci și cinci de ani [este] de cinci ori nouăsprezece, a notat cu cea mai mare concizie în ce moment al calendarului sau în ce lună trebuie să fie celebrată sărbătoarea solemnă a Paștelui.

Dar a fost numit ciclu (*cyclum*) deoarece este aranjat în formă de disc și, ca și cum [ar fi] dispus ca un cerc (*circulum*¹⁰), completează ordinea stabilită a anilor fără nicio schimbare și fără înșelătorie. De aceea, poeziile de orice subiect, realizate cu o formă simplă, sunt numite ciclice (*cyclica*). De aici a fost numit și registru, deoarece are șirul desfășurării anilor. După încheierea acestuia, trebuie să ne întoarcem la început.

În vechime, Biserica celebra Paștele cu iudeii, în a paisprezecea zi a lunii, în oricare zi ar fi avut loc, obicei pe care Sfinții Părinți l-au interzis la Sinodul de la Niceea¹¹, hotărând să nu se caute doar luna pascală și astfel să fie urmărită [luna calendaristică]¹², ci și să cinstească Ziua Învierii duminică. Și din acest motiv au prelungit Paștele din a paisprezecea zi a lunii până în a douăzeci și una, pentru ca ziua Domnului să nu fie omisă.

Dar Pascha nu este un cuvânt grecesc, ci ebraic, și nu a fost numit după pătimire (*passio*), căci *πάσχειν* în greacă înseamnă a pătimi, ci a fost numit de la cuvântul ebraic pascha [care înseamnă] trecere (*transitu*)¹³, deoarece atunci poporul lui Dumnezeu a trecut (*transierit*) din Egipt. De unde, în Evanghelie: „După ce Iisus a văzut” - zice - „că a sosit ceasul Lui, ca El să treacă (*transiret*) din această lume la Tatăl”¹⁴. De aceea noaptea aceasta este petrecută în priveghere, datorită venirii Împăratului și Dumnezeului nostru, astfel încât, în momentul Învierii Sale, să nu ne găsească dormind, ci veghind.

Există o explicație dublă pentru această noapte: fie deoarece în ea [Iisus] a primit viață, după ce a pățimit, fie deoarece, mai târziu, în același ceas în care a înviat va veni să judece. Însă noi sărbătorim Paștele în acest fel nu numai pentru a ne aminti de moartea și Învierea lui Hristos, ci și pentru a cerceta îndeaproape celelalte lucruri confirmate în ceea ce-L privește, după sensul tainelor.

9 Chiril al Alexandriei (c. 376 - 444), patriarh al Alexandriei între anii 412 și 444, autor a numeroase opere despre exegetică, a realizat, la rândul său, un ciclu pascal, care cuprindea cinci secțiuni a câte 19 ani, începând cu anul 153 și terminând cu 247.

10 *Cyclum* provine din grecescul κύκλος („cerc”), în timp ce *circulum* provine din circus („cerc”), care provine, la rândul său, din κίρκος („cerc”, „inel”).

11 Primul Conciliu de la Niceea, din anul 325, când s-a hotărât ca data Paștelui să fie prima duminică, după prima lună plină, după echinocțiul de primăvară (în Răsărit, conform calendarului iulian, pe 21 martie).

12 Frază clarificată cu ajutorul textului Sfântului Isidor de Sevilla (*Etimologii* 6, 17, 10), de unde Hrabanus a preluat acest pasaj, în care se întâlnește și termenul *mensem* („lună calendaristică”).

13 Ebraicul pascha înseamnă, într-adevăr, „trecere”.

14 *Ioan* 13, 1.

Căci, datorită începutului unei vieți noi, și datorită omului nou pe care ni se poruncește să-l îmbrăcăm și să-l dezbrăcăm pe cel vechi, ne curățim de drojdia veche; pentru a fi o frământătură nouă, deoarece Hristos, Paștele nostru, S-a jertfit. Așadar, datorită acestui început al vieții, prima lună a [roadelor] noi dintre lunile anului a fost atribuită în mod mistic celebrării pascale.

Însă faptul că Paștele este celebrat într-o zi din a treia săptămână, adică, într-o zi care are loc [în intervalul] dintre cea de-a paisprezecea până în cea de-a douăzeci și una [zi], simbolizează următorul lucru: că în tot timpul lumii, care este reprezentat printr-un număr de șapte zile, acum al treilea timp a dezvăluit această taină. Căci primul timp este înainte de Lege, al doilea sub Lege, al treilea sub har, când deja s-a manifestat taina care mai întâi era ascunsă într-o enigmă profetică.

Așadar, datorită acestor trei timpi ai lumii, Învierea Domnului durează trei zile. Însă Ziua Paștelui se regăsește într-una dintre cele șapte zile de la a paisprezecea [zi] a lunii până în cea de-a douăzeci și una datorită numărului șapte prin este reprezentat adesea semnul comunității, [număr] dat chiar Bisericii însăși deoarece este imaginea comunității. De aceea și Apostolul Ioan, în Apocalipsă, a scris celor șapte Biserici.

Însă Biserica, aflată încă în această mortalitate a cărnii, datorită nestatorniciei sale, este simbolizată în Scripturi prin numele de lună. O observare diferită a opiniilor în ceea ce privește festivitatea pascală produce din când în când o eroare. Într-adevăr, latiniile caută luna [plină] din a treia zi a Nonelor lui martie până în a treia zi a Nonelor lui aprilie, și dacă luna [plină] are loc într-o zi de duminică, ei amână Paștele pentru duminica următoare.

Grecii urmăresc luna [plină] din a opta zi a Idelor lui martie până în a zecea zi a Nonelor lui aprilie, și dacă, în a cincisprezecea zi, luna [plină] cade într-o duminică, ei celebrează Sfintele Paști. Așadar, această deosebire de păreri între unii și alții tulbură regula pascală.

Este numit an obișnuit cel care are doar douăsprezece luni, adică 354 de zile. Dar a fost numit obișnuit (communis), deoarece adesea vin doi [ani] legați unul de altul (coniuncti), astfel încât se urmează unul pe celălalt în solemna sărbătoare pascală.

Căci un an embolismic este întotdeauna unul singur.

Anul embolismic este cel care are treisprezece luni, adică pare a avea 384 de zile. Acesta este anul dezvăluit Sfântului Moise, prin voință divină, în care li se poruncește celor care locuiesc departe să celebreze Paștele în luna a doua. Dar embolismus este un cuvânt grecesc, care este tălmăcit în latină adăugat, deoarece completează numărul [de zile] din anii obișnuiți, din care se înțelege că lipsesc câte unsprezece zile lunare. Dar anii embolismici și cei obișnuiți se întâlnesc după cum urmează. Căci dacă de la a paisprezecea zi a lunii Paștelui precedent până la a paisprezecea zi a [Paștelui] următor au fost 384 de zile, [atunci] este un an embolismic; dacă [sunt] 354, este obișnuit.

Anul bisect este cel care, o dată la patru ani, are o zi adăugată, căci crește în fiecare an cu a patra parte dintr-o zi. Și atunci când, în al patrulea an, a împlinit o zi întreagă, este un an bisect. Dar a fost numit bisect (bisextus), deoarece, condus de două ori șase (bis sexies), face un întreg, care este o singură zi, așa cum un sfert (quadrans) a provenit de la patru (quatuor), [și] este bisect cel pe care soarele îl face într-un an în cursul zilelor.

Dar [anumite] zile sunt numite intercalări (intercalares), deoarece acestea sunt introduse (interponuntur) pentru a face un calcul armonios între lună și soare. Căci calare înseamnă a pune. Intercalare [înseamnă] a introduce sau, după cum cred unii, calare înseamnă a striga. Căci cuvântul *καλῶ* este grecesc, adică a striga. Căci ei spun că pontiful, atunci când poporul a fost convocat, altfel spus chemat, pe Capitoliu, lângă curia Calabria, care este în apropiere de casa lui Romulus, anunța câte zile erau de la Calende la None, și, într-adevăr, dacă [erau] cinci, spunea cuvântul a convoca (kalo) de cinci ori, dacă [erau] șapte, el repeta de șapte ori.

Grecii le numesc epactas, latiniile adăugiri anuale lunare, care se repetă de la unsprezece la treizeci, de aceea egiptenii le adaugă, pentru ca măsurătoarea lunii să egaleze calculul soarelui. Căci se știe că luna strălucește în cursul său douăzeci și nouă de zile și jumătate și se fac 354 de zile lunare într-un an; în cursul anului solar rămân unsprezece zile pe care egiptenii le adaugă și de aici se numesc adăugiri. Și fără acestea nu găsești când este luna [plină] în orice an, lună calendaristică sau zi.

23 Numeri 9, 10-11.

24 Calo are mai multe sensuri: „a suspenda”, „a convoca”, „a chema”.

25 În original kalata. Se remarcă forma veche a verbului, cu k, pasajul reprezentând, cel mai probabil, o parafrază după Varro, De lingua latina 6, 27.

26 În greacă ἐπακταὶ ἡμέραι.

15 Cf. 1 Corinteni 5, 7.

16 Cf. Ieșirea 23, 15.

17 Cf. 1 Corinteni 13, 12.

18 Cf. Apocalipsa 1, 4.

19 5 martie.

20 3 aprilie.

21 8 martie.

22 5 aprilie.

Aceste epacte se găesc întotdeauna în a unsprezecea zi înainte de Calendele lui aprilie²⁷, în aceeași lună [plină] care a avut loc în acea zi. Dar un ciclu conține nouăsprezece ani, iar când ajung la douăzeci și nouă de epacte, care este ciclul al nouăsprezecelea, să nu mai adaugi anului următor unsprezece [zile ale lunii] pe lângă cele douăzeci și nouă, ca să anunți zece, ci, luând treizeci, de acolo să te întorci, ca să pronunți unsprezece.

Paschalem cyclum Hippolytus episcopus temporibus Alexandri imperatoris primus conscripsit post quem probatissimi auctores Eusebius Caesariensis, Theophilus Alexandrinus, Prosper quoque natione Aquitanus atque Victorinus, amplificatis eiusdem festivitatis rationibus, multiplices circulos ediderunt. Cuius quidem rationem beatissimus Cyrillus Alexandrinae urbis episcopus in nonaginta quinque annos per quinquies decem novies calculans, quoto calendario vel luna debeat paschalis solemnitas celebrari, summa brevitate notavit.

Cyclum autem vocatum eo quod in orbe digestum sit, et quasi in circulo dispositum ordinem complet annorum sine varietate et sine ulla arte. Unde factum est, ut cuique materiae carmina, simplici formitate facta, cyclica vocarentur. Hinc et laterculum dictum, quod ordinem habeat tractuum annorum. Post cuius expletionem ad primum exordium revertendum.

Antiquitus Ecclesia pascha quartadecima luna cum Iudaeis celebrabat, quocumque die occurreret, quem ritum sancti patres in Nicaena synodo prohibuerunt, constituentes non solum lunam paschalem (et inde sequitur inquirere), sed etiam et diem resurrectionis dominicae observare. Et ob hoc pascha a quinta decima luna usque in vicesimam primam extenderunt, ut dies Dominicus non omitteretur.

Pascha autem vocabulum non Graecum, sed Hebraeum est: nec a passione (quoniam paschein Graece

dicitur pati), sed a transitu Hebraeo verbo pascha appellata est, eo quod tunc populus Dei ex Aegypto transierit. Unde et in Evangelio, cum vidisset, inquit, Iesus quia venit hora eius, ut transiret de mundo ad patrem. Cuius nox ideo pervigil ducitur, propter adventum regis ac Dei nostri, ut tempus resurrectionis eius non nos dormientes, sed vigilantes inveniat.

Cuius noctis duplex ratio est: sive quod in eadem tunc vitam recepit, cum passus est, sive quod postea hora, qua resurrexit, ad iudicandum venturus est. Eo autem modo agimus pascha, ut non solum mortem et resurrectionem Christi in memoriam revocemus, sed etiam caetera, quae circa eum attestantur, ad sacramentorum significationem, inspiciamus.

Propter initium enim novae vitae, et propter novum hominem, quem iubemur induere, et exuere veterem, expurgantes vetus fermentum, ut simus nova conspersio, quoniam pascha nostrum immolatus est Christus; propter hanc ergo vitae novitatem primus mensis novorum in anni mensibus celebrationi paschali mystice attributus est.

Quod vero tertiae hebdomadae die pascha celebratur, id est, qui dies occurrit a quinta decima usque in vicesimam primam, hoc significat: quia in toto tempore saeculi, qui septenario dierum numero agitur, nunc tertium tempus hoc sacramentum aperuit. Primum enim tempus est ante legem, secundum sub lege, tertium sub gratia, ubi iam manifestatum est sacramentum prius occultum in prophetico aenigmate.

Ideo et propter haec tria saeculi tempora resurrectio Domini tridua est. Quod vero a quarta decima luna usque ad vicesimam primam per dies septem paschalis dies quaeritur, propter ipsum numerum septenarium, quo universitatis significatio saepe figuratur, qui etiam ipsi Ecclesiae tribuitur propter instar universitatis. Unde et Ioannes apostolus in Apocalypsi ad septem scripsit ecclesias.

Ecclesia vero adhuc in ista mortalitate carnis constituta, propter ipsam mutabilitatem, lunae nomine, in scripturis significatur. Varia autem observantia opinionum paschalis festivitatis interdum errorem gignit. Latini namque a tertio Nonas Martii usque in tertium Nonas Aprilis primi mensis lunam inquirunt, et si quinta decima luna die Dominico pervenerit, in alio die Dominico pascha protrahunt.

Graeci primi mensis lunam ab octavo Idus Martii usque in diem Nonarum Aprilis observant, et si quinta decima luna die Dominico incurrerit, sanctum pascha celebrant. Huiusmodi ergo dissensio inter utrosque paschalem regulam turbat.

Communis annus dicitur, qui duodecim tantum lunas, hoc est, dies trecentos quinquaginta quatuor habet. Dictus autem communis, quia saepe duo ita coniuncti incedunt, ut invicem se in paschali solemnitate sequantur. Nam embolismalis annus semper solus est.

27 Cf. 21 martie.

Embolismus annus est, qui tredecim menses lunares, id est, CCCLXXXIV dies habere monstratur. Ipse est annus sancto Moysi divinitus revelatus, in quo iuventur hi, qui longius habitabant, in secundo mense pascha celebrare.

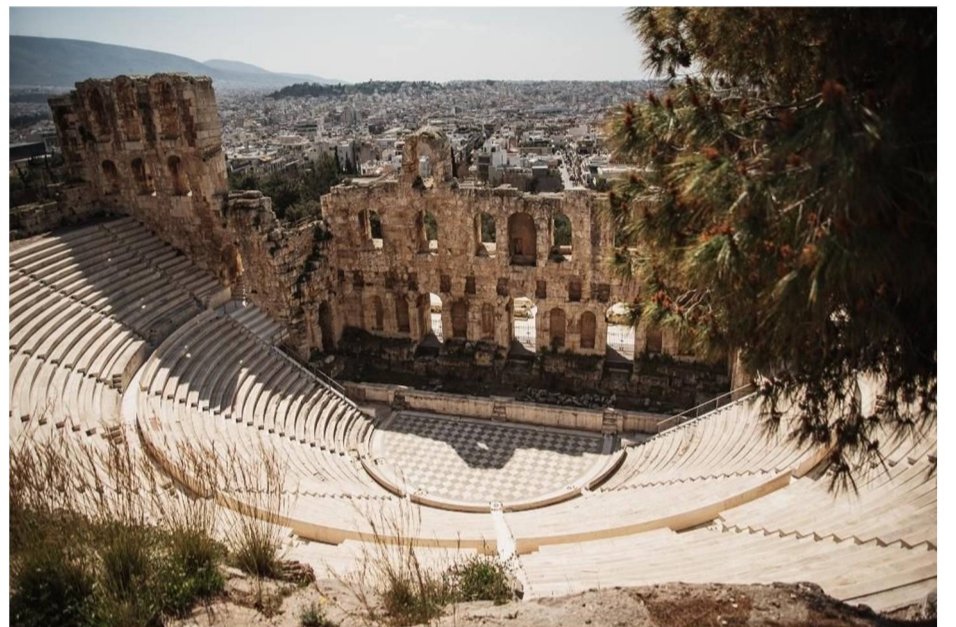
Embolismus autem nomen graecum est quod interpretatur latine, supraaugmentum, eo quod expleat numerum annorum communium, quibus undecim lunares dies deesse cernuntur. Embolismi autem anni et communes sic inveniuntur. Si enim a quarta decima luna paschae praecedentis usque ad quartam decimam sequentis CCCLXXXIII dies fuerint, embolismus annus est; si CCCLIV communis.

Bissextus est per annos quatuor, unus dies adiectus, crescit enim per singulos annos quarta pars assis. At ubi quarto anno assem compleverit, bissextum annum facit. Dicitur autem bissextus, quod bis sexies ductus assem facit, quod est unus dies, sicut et quadrans propter quatuor ductum, quod est bissextus, quem sub dierum cursu in annum sol facit.

Intercalares autem dies idcirco vocantur, quod interponuntur, ut ratio lunae solisque conveniat. Calare enim ponere dicitur. Intercalare, interponere sive (ut alii volunt) calare, vocare dicitur. Nam verbum calo Graecum est, id est, voco. Dicunt enim quod pontifex, kalata, id est, vocata in Capitolium plebe iuxta curiam calabrariam, quae casae Romuli proxima est, quot dies a Kalendis ad Nonas superessent, pronuntiabat, et quintanas quidem dicto quinquies verbo kalo, septimanas repetito septies praedicabat.

Epactas Graeci vocant, Latini adiectiones annuas lunares, quae per undenarium numerum usque ad tricenarium in se revoluntur, quas ideo Aegyptii adiciunt, ut lunaris emensio rationi solis aequetur. Luna enim iuxta cursum suum viginti novem semis dies lucere dignoscitur, et fiunt in anno lunari dies CCCLIV; remanent ad cursum anni solaris dies undecim, quos Aegyptii adiciunt unde et adiectiones vocantur. Absque his non invenies luna quota sit in quolibet anno et mense et die.

Istae epactae semper undecimo Kal. Aprilis reperiuntur in eadem luna, quae fuerit eo die. Continentur autem circulo decemnoventali, sed cum ad viginti novem epactas pervenerint, qui est circulus nonus decimus, iam sequenti anno non addes super viginti novem undecim ut decem annunties, sed detractis triginta inde revertaris, ut undecim pronunties.

Rolul feedbackului și al autofeedbackului în receptarea unui discurs sau a unei predici

PR. PROF. DR. IONUȚ BĂRBULESCU

În predică și în discursul public comunicarea nu este unidirecțională. Nu se realizează doar de la predicator/orator spre ascultătorii cuvântărilor lor, ci și ascultătorii comunică impresii/părerii celor cărora le vorbesc; schimbul de informații fiind absolut necesar pentru eficientizarea comunicării.

„Pentru a fi eficientă, comunicarea trebuie să funcționeze ca un sistem circular și să se autoregleze. Elementul central al acestei reglări este reprezentat de feedback, care îi permite receptorului să-și emită reacția.

Orice comunicare trebuie să se analizeze, să se organizeze și să realizeze o interacțiune, orice comunicare trebuie să fie bilaterală”¹.

Feedbackul este așadar mijlocul prin care se realizează comunicarea dintre interlocutori. Denumirea acestuia este alcătuită din două cuvinte din limba engleză (feed = a hrăni; back = înapoi, din urmă) și provine din domeniul ciberneticii, unde desemnează o metodă de control al unui sistem prin reinsertia rezultatelor performanței sale precedente.

Deși comportamentul oamenilor aflați într-un grup numeros este uneori influențat negativ de faptul că se află în mulțime și, prin urmare, consideră că nu sunt observați de cel care li se adresează, totuși, impresiile pe care le transmit oratorilor sau predicatorilor pe cale nonverbală pot fi de mare folos celor din urmă:

„Este ușor de observat că oamenii aflați în număr mare laolaltă, în același timp și într-un spațiu relativ restrâns, au un comportament oarecum uniform, aparent neorganizat, încărcat cu emoționalitate și, foarte adesea, opus normelor sociale general acceptate într-o anumită societate sau cultură. Comportamentul oamenilor în mulțime se degradează din cauza anonimatului, a credinței lor că nu pot fi identificați. Anonimatul scade responsabilitatea oamenilor pentru acțiunile lor”².

Foarte importante sunt, pentru un orator sau pentru un predicator, încurajările pe care le primește prin comunicarea nonverbală de la ascultători:

„Încurajările nonverbale sunt elaborări ale comportamentului atențional [...]; persoana va vorbi mai ușor dacă va menține un contact vizual potrivit [...], corpul nostru fiind înclinat înainte

După cum lauda adusă unei persoane cu care comunicăm facilitează comunicarea întrucât sporește interesul, bunăvoința și, prin urmare, receptivitatea, tot astfel și acordarea atenției sporite, dovedite prin privirea interlocutorului este de mare folos în eficientizarea comunicării:

„Mecanismul fundamental care îi face pe oameni să fie binevoitori este nevoia interioară de a fi recunoscuți, apreciați. Orice compliment, orice laudă, nu în exces, artificial, ca să nu fie descurajantă îl poziționează pe autorul laudei în ipostaza de a recunoaște valoarea celuilalt”⁴.

Unii dintre ascultători pot să-și mărturisească și pe cale verbală impresiile pe care și le-au format, dar predicatorul sau oratorul poate deduce singur, prin comunicarea nonverbală a ascultătorilor – comunicare adesea mult mai sinceră decât comunicarea verbală – părerile lor despre mesajul pe care l-a transmis.

¹ Jean-Claude Abric, Psihologia comunicării. Teorii și metode, traducere de Luminița și Florin Botoșineanu, Polirom, Iași, 2002, p. 32.

² Septimiu Chelcea, Psihologie, teorii, cercetări și aplicații, Polirom, 2008, p. 83.

³ Gabriela Mureșan, Consilierea văzută ca lucrare a preoției universale. Creștinismul laic și implicațiile psihospirituale ale procesului consilierii, Reîntregirea, Alba Iulia, 2009, p. 223.

⁴ Marioara Petcu, Retorica juridică, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2007, p. 50.

Dacă uneori, din jenă sau din respect, ascultătorii nu-și exprimă verbal impresiile negative, nu pot, cu aceeași ușurință, să evite exprimarea acestora prin comunicarea nonverbală. Astfel, vorbitorul va putea să-și corecteze greșelile pe care le sesizează.

Auditorii pot arăta celui care le vorbește că nu au înțeles o anumită afirmație, că sunt interesați de ceea ce li se spune, că sunt uimiți, dezamăgiți, încântați, tulburați de ideile transmise, că sunt plictisiți de ceea ce li se transmite sau că doresc să fie încheiată cât mai repede expunerea.

Astfel, dacă nu înțeleg ceea ce predicatorul sau oratorul tocmai a spus, ascultătorii se uită cu uimire la el; întorc capul spre cel care le vorbește și deschid mai mult ochii, ridicând, într-o oarecare măsură, partea interioară a sprâncenelor. Dacă sunt interesați de ideile prezentate, ascultătorii îl privesc cu ochii larg deschiși pe cel care le vorbește, cu fața orientată spre el și chiar cu capul puțin îndreptat în față (ca și când ar dori să audă mai bine conținutul cuvântării).

Uimirea o arată prin ridicarea uneia dintre sprâncene sau prin privirea îndreptată spre cel care le vorbește dinspre lateral și chiar prin presarea buzelor și coborârea părților laterale ale lor. Dezamăgirea poate fi transmisă prin coborârea privirii (implicit și a sprâncenelor), presarea buzelor și, uneori, coborârea părților laterale ale lor, dar și prin clătina abia-perceptibilă a capului (de sus în jos). Disconfortul, plictiseala sau dezacordul sunt stări comunicate de către ascultători prin lăsarea capului pe spate sau ascunderea mâinilor.

Încântarea se comunică prin dilatarea pupilelor, privirea relaxată și „schițarea” unui zâmbet prin lățirea buzelor, dar și apropierea pleoapelor (zâmbetul realizat fără apropierea pleoapelor poate fi unul de complezență). Tulburarea ascultătorilor poate fi dedusă din agitația acestora. Faptul că privesc în altă parte, că își mișcă

mâinile, eventual atingându-și diferite obiecte vestimentare sau aranjându-și părul, că se mișcă lăsându-și greutatea când pe un picior, când pe celălalt, pot fi indicii nu doar ale unei agitații fizice, ci și ale unor tulburări emoționale. Este convins că propriile mijloace și abilități de convingere le depășesc pe ale dumneavoastră”. Pe de altă parte, unirea palmelor cu degetele depărtate transmit dorința ascultătorilor de a schimba decizia luată: „Interstițiile lăsate între degete denotă dorința de schimbare sau de luare a unei decizii” .

Observăm din multitudinea acestor mesaje transmise concomitent cu expunerea verbală că vorbitorul nu mai este doar emițător al predicii sau al discursului, ci are, în același timp, și calitatea de receptor al mesajelor celor cărora le comunică sau, cu care, mai exact spus, comunică. El este, așadar, și receptor de mesaje comunicate prin semnale mimico-gestuale.

Pe de altă parte, predicatorul sau oratorul nu trebuie să fie copleșit de impresiile celorlalți, de dorința de a le forma impresii bune sau de aceea de a descoperi impresiile pe care le creează cuvântarea sa. În aceste situații atenția sa va fi distrasă de la predica sau discursul pe care trebuie să o/îl rostască, iar posibilitatea de a greși crește: „Nu putem vorbi în stilul nostru obișnuit dacă suntem prea preocupați de cei care ne urmăresc fiecare mișcare și ascultă fiecare silabă pe care o rostim” .

Mai importante decât de părerile celorlalți sunt, în reușita demersului omiletic sau retoric, propriile părerii despre cum rostim o predică sau o cuvântare. Prin autofeedback, observându-și propriul comportament comunicațional, predicatorul sau retorul își poate îmbunătăți constant performanțele: „Există și forme de autofeedback, prin care vorbitorul, observându-și atitudinea și efectele comunicaționale, își evaluează prestația discursivă, având astfel posibilitatea autoreglării și îmbunătățirii propriei performanțe” .

5 Ștefan Prutianu, Comunicare și negociere în afaceri, Polirom, Iași, 1998, p. 82.

Aceleași comportamente, însoțite de îndreptarea vârfurilor picioarelor în altă direcție decât spre cel care le vorbește, pot descoperi însă și faptul că ascultătorii s-au plictisit și, prin urmare, doresc să fie încheiată cât mai repede comunicarea: „Fără a întrerupe vorbitorul, putem manifesta o nemulțumire politicoasă, prin expresia feței și clătinarea orizontală a capului sau, din contră, îl încurajăm să continue printr-un zâmbet sau un alt semn aprobator făcut prin clătinarea verticală a capului” .

Mâinile ascultătorilor pot transmite de asemenea retorului sau predicatorului numeroase mesaje. Unirea palmelor cu degetele apropiate sugerează încrederea, dar „cel care își atinge gura cu vârful piramidei degetelor arată că omul nu are încredere decât în sine însuși. Este convins că propriile mijloace și abilități de convingere le depășesc pe ale dumneavoastră” . Pe de altă parte, unirea palmelor cu degetele depărtate transmit dorința ascultătorilor de a schimba decizia luată: „Interstițiile lăsate între degete denotă dorința de schimbare sau de luare a unei decizii” .

Observăm din multitudinea acestor mesaje transmise concomitent cu expunerea verbală că vorbitorul nu mai este doar emițător al predicii sau al discursului, ci are, în același timp, și calitatea de receptor al mesajelor celor cărora le comunică sau, cu care, mai exact spus, comunică. El este, așadar, și receptor de mesaje comunicate prin semnale mimico-gestuale.

Pe de altă parte, predicatorul sau oratorul nu trebuie să fie copleșit de impresiile celorlalți, de dorința de a le forma impresii bune sau de aceea de a descoperi impresiile pe care le creează cuvântarea sa. În aceste situații atenția sa va fi distrasă de la predica sau discursul pe care trebuie să o/îl rostească, iar posibilitatea de a greși crește: „Nu putem vorbi în stilul nostru obișnuit dacă suntem prea preocupați de cei care ne urmăresc fiecare mișcare și ascultă fiecare silabă pe care o rostim” .

Oratorul sau predicatorul care ține seama de mesajele comunicate pe cale nonverbală de către cei cărora li se adresează este mult mai apreciat și, prin urmare, ascultat, decât oratorii sau predicatorii indiferenți la mesajele pe care ascultătorii le transmit; așa cum și ascultătorii care își exprimă (pe cale nonverbală – de cele mai multe ori) impresiile, sunt mult mai apreciați de vorbitori și avantajați (prin faptul că li se transmit informații mai bune și mai multe) de încurajarea celui care li se adresează: „Toate sondajele arată că oamenii cei mai charismatici, mai de succes – sau pur și simplu populari – sunt buni ascultători; și, cel mai important, aceștia arată că ascultă” .

Un orator de succes ține seama, așadar, de mesajele nonverbale care i se transmit, știind că ascultătorii săi doresc să îl asculte, dar și să fie ascultați; că oamenii îi apreciază nu doar pe cei care sunt inteligenți, ci mai ales pe cei care scot în evidență inteligența celor cărora li se adresează.

Utilitatea feedbackului constă, așadar, nu doar în faptul că prin el este descoperit impactul pe care predica sau discursul îl are asupra ascultătorilor, ci permite și adaptarea sau corectarea eventualelor deficiențe, facilitează înțelegerea mesajului transmis pe canale de comunicare verbale sau nonverbale și mărește încrederea predicatorului/oratorului în capacitățile sale de a-și îndeplini misiunea asumată.

5 Ștefan Prutianu, *Comunicare și negociere în afaceri*, Polirom, Iași, 1998, p. 82.

6 Guy Cabana, *Atenție, gesturile vă trădează*, traducere de Natalia Cernăuțeanu, Humanitas, București, 2008, p. 71.

7 Ibidem.

10 Marius Daniel Ciobotă, *Discursul omiletic din perspectiva științelor comunicării*. Teză de doctorat, București, 2011, p. 31.

11 James Borg, *Șapte lecții simple pentru a stăpâni limbajul non-verbal*, traducere de Ianina Marinescu, All educațional, București, 2010, p. 112.

Tradiții și obiceiuri pascale în Armeria

DANIEL NICOLAE- CLASA A XI-A B

Sărbătoarea Sfințelor Paști este prin excelență cea mai solemnă dintre sărbătorile anului, care aduce creștinilor speranță, bucurie, lumină și nădejdea mântuirii și a vieții veșnice.

Această sărbătoare este marcată de începutul celor 40 de zile de post, exceptând săptămâna Sfințelor Pătimiri. Postul Mare, cum mai este numit Postul Paștelui, are pe lângă aspectul hranei de post și o abordare duhovnicească deosebită, căci, de la slujbele care se oficiază de la Lăsatul secului, până în Sâmbăta lui Lazăr tot cadrul liturgic este cernit, doar sâmbăta și duminica fiind luminos.

Ca orice mare sărbătoare prăznuită cu multă evlavie în țara noastră, de Sărbătoarea Învierii Domnului avem diferite obiceiuri și tradiții zonale.

Tradițiile pe care le avem sunt cele care stau la baza culturii și identității neamului românesc. Literatura populară este la baza întregii literaturi române, muzica populară este folclorul care inspiră toate genurile muzicale, poezia populară este cea care descrie cel mai frumos sufletul românesc și din care au evoluat toate versurile frumoase. Toate acestea provin din tradiția populară, de care poporul român este foarte legat.

Tradiția este unită cu credința. Obiceiurile străbune, care au devenit tradiția poporului român sunt cele care provin din credința românilor, a moșilor și strămoșilor noștri.

În duminica lăsatului sec de carne, gospodinele urcă în pod oalele și tuciurile în care au făcut mâncare de dulce și le pregătesc pe cele destinate mâncării de post. Este o tradiție veche, la care bătrânii satului țin cu mare evlavie. Până într-acolo era evlavia postului, ca nici cu lingura cu care au făcut mâncare de dulce să nu spurce postul ținut cu credință.

În prima săptămână a Postului Mare, credincioșii duc vase cu grâu la biserică, grâu din care la sâmbăta învierii lui Lazăr se va face colivă. Grâul simbolizează învierea, iar pomelnicul cu adormiți pe care îl duc la biserică, alături de vasele cu grâu, îi simbolizează pe toți adormiți, care așteaptă Învierea de obște.

De sărbătoarea sfinților 40 de Mucenici din Sevastia, credincioșii cumpără de la meșterii iscușiți strachini și linguri de lemn în care vor pune mucenici cu nucă, miere sau zahăr, lămâie și scorțișoară și împart în cinstea sfinților. Tot în această zi este tradiția ca bărbații să bea 44 de guri de vin pentru a fi sănătoși tot anul, dar și obiceiul de a se face un foc peste care sar toți cei din acea curte pentru a îndepărta duhurile rele de la casele lor.

În zilele de sâmbătă, când se face pomenirea celor adormiți, credincioșii se rânduiesc și fac coliva pe toată perioada Postului Mare, dar mai cu seamă la Sâmbăta lui Lazăr, când se dezleagă sărindarele, adică pomelnicele date la începutul Postului, care se pomenesc 40 de zile.

Sărbătoarea Floriilor are o mare însemnătate pentru toți credincioșii, adăugându-se de-a lungul timpului numeroase superstiții și obiceiuri populare. Această zi era dedicată zeiței romane Flora, însă, după întruparea și activitatea publică a Mântuitorului, ea s-a celebrat în amintirea Intrării Domnului în Ierusalim.

Ramurile de salcie sfințite de preoți după Sfânta Liturghie au puteri miraculoase: apară familia de boli, aducând spor și bunăstare, ramurile înmugurite sunt legate în jurul pomilor fructiferi, ca să rodească din plin.

Mai recent, în unele sate se face un pelerinaj cu ramuri de salcie sau finic în mâini, de la biserică până la troița satului, ori până la cimitir, în care credincioșii cântă compoziții religioase, specifice Postului Mare.

În ultima săptămână din Post, numită a Sfințelor Pătimiri, credincioșii merg în fiecare seară la Denie. Luni și marți se face curățenie în grădina, se curăță pomii și se strâng frunzele. Se pregătește gospodăria pentru Paște.

De miercuri dimineața femeile fac curățenia generală în casele lor, pregătind cum se cuvine locuința pentru sfeștania preotului și pentru Sfintele Paști. Miercuri după amiază, înainte de Denie, preotul vine și oficiază Sfeștania, sfințind casa și făcând rugăciuni pentru cei bolnavi.

Joi dimineața creștinii merg la Sfânta Liturghie, în cadrul căreia se împărtășesc cu Trupul și Sângele Domnului. După aceasta, gospodinele se apucă de vopsit ouă și de pregătirile culinare.

Joi seara, femeile, asemenea unor călugărițe din vechile vetre monahale și bărbații parcă ar fi călugări din Muntele Athos, merg agale spre sfânta biserică pentru a participa la Denia celor 12 Eyanghelii.

În cadrul acestei slujbe, oamenii satului au o panglică, o ață sau o sfoară, iar după citirea fiecărei Eyanghelii, ei fac un nod și aprind o lumânare. Nodurile se desfac atunci când sunt necazuri și supărări și tot atunci se aprinde și o lumânare care a ars atunci când s-a citit Evanghelia.

În Vinerea Mare, dimineața, credincioșii merg în pădure pentru a aduna floarea paștelui, pe care mai târziu o vor duce la biserică, unde o vor pune pe Epitaful care simbolizează punerea în Mormânt a Domnului.

În jurul prânzului, toata obștea satului pornește spre sfânta biserică, îmbrăcată în haine ceruite, de doliu, pentru slujba scoaterii sfântului Epitaf.

În continuare, oamenii vin rând pe rând pentru a trece pe sub sfântul Epitaf, stând la rând de trei ori, iar unele femei rămân până seara cu lumânări și candelă aprinse în biserică, spre aducerea aminte a celor răposați din familia lor fără lumânare. Tot aceleași femei, ordonează cu multă evlavie florile aduse la Mormântul Mântuitorului, fiind asemenea mironosițelor de altădată.

Seara, toată suflarea cântă într-un glas Prohodul Domnului, imnul de înmormântare alcătuit

de sfântul Ioan Damaschin. După aceasta, credincioșii ocolesc sfânta biserică cu făclii și flori. La final, credincioșii primesc florile care au stat pe Sfântul Epitaf, iar aceștia le pun la icoană.

O tradiție legată de florile de la Prohod se pune în practică atunci când sunt furtuni sau ploaie năprasnică. Femeile, iar câte o frunză din florile primite de la Prohod și le ard, iar fumul care iese se împrăștie în toată casa, ferindu-o de rele și fulgere.

În Sâmbăta Mare, dimineața, la Sfânta Liturghie, sunt aduși copilașii la împărtășit. Gospodinele termină pregăteala pentru Paște, iar toată suflarea satului se pregătește pentru noaptea de Înviere. Se îmbracă în costumele naționale, sau cu hainele cele mai bune, iau lumânările de ceară curată și pornesc în liniște spre biserică pentru a fi prezenți la Slujba Învierii.

Se ascultă cu mare evlavie cântările pascale și Canonul Învierii. La miezul nopții, preotul împarte credincioșilor Sfânta Lumină, aceștia fiind luminați atât sufletește, cât și trupește.

Oamenii merg apoi la cimitire pentru a aprinde lumânări la căpătâiul adormiților, ca și cei adormiți în Domul să vadă că moartea prinde viață, deoarece întunericul se transformă în lumină.

După aceasta, oamenii duc lumina sfântă în case și gospodării. Bătrânele satului, sau cel mai vârstnic din familie închină casa de trei ori cu lumânarea, ocolind ograda și cântând Hristos a Înviat. Merg și la animale, binecuvântându-le cu Sfânta Lumină, apoi aprind candelă de pe masă pregătită din ajun.

În noaptea Sfințelor Paști are loc masa în familie, unde se ciocnesc ouă roșii și se servesc alte delicatase specifice zonei Munteniei.

În toată perioada de la Învierea Domnului până la Înălțarea Sa la ceruri, oamenii se salută cu salutul pascal „Hristos a Înviat!”. Hristos este prezent la fiecare început de dialog, binecuvântând comuniunea și comunicarea dintre oameni.

Despre apostolat și propovăduire

ANDREI GHENU CLASA A IX-A B

„Cine vrea să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea sa și să-Mi urmeze mie!” (- Marcu 8,34). Acesta a fost criteriul pus de Domnul Iisus Hristos pentru toți cei care vor să-I urmeze, să-I fie credincios următor și propovăduitor al cuvintelor sale veșnice, indiferent de perioada istorică pe care o traversează lumea.

Mântuitorul Hristos, în Atotștiința Sa, cunoștea că oricine, indiferent de statut social, aspect fizic, situație financiară sau etnie poate să îndeplinească ceea ce El cere, de Îl va iubi cu adevărat. Aceasta arată dragostea atotcuprinzătoare a lui Dumnezeu, care nu se măsoară în funcție de statutul fiecăruia, ci se revarsă asupra tuturor, asemănător soarelui care răsare peste toate popoarele.

Sfinții Apostoli au fost aleși, nu după poziția lor în societate, ci având la bază râvna și dragostea către Dumnezeu.

Mântuitorul, după ce a început activitatea Sa misionară pe pământ, a atras mulțimi de oameni interesați de învățătura nouă propovăduită de El. Dintre aceștia, cei mai râvnitori s-au alipit de Domnul Hristos, punând toate cuvintele Lui în inima lor. Domnul i-a ridicat pe ei la treapta de apostoli, adică „propovăduitori” sau „ambasadori”, căci, precum fiecare împărăție sau stat are o ambasadă, iar fiecare rege un ambasador, care să ducă în lume poruncile sale, cu atât mai mult era necesar ca Împăratul Slavei să aibă ambasadori care să străbată lumea în numele Său.

Apostolii, propovăduitorii cuvintelor Domnului, au primit cereasca poruncă de a propovădui Evanghelia în toată lumea, după spusele Mântuitorului: „Mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh”. (Matei 28,19).

Astfel, după ce au primit porunca de a face cunoscută întruparea Cuvântului divin, au primit și harul de a da iertare păcatelor: Și zicând acestea, a suflat asupra lor și le-a zis: Luați Duh Sfânt! Căroră veți ierta păcatele, le vor fi iertate!” (Ioan 20,22). Căci ce rost ar fi avut dacă neamurile ar fi venit la credință, dacă nu ar fi putut ieși de sub lanțul păcatului?

După Pogorârea Duhului Sfânt, Apostolii s-au împrăștiat în întreaga lume, ca lumina, care nu se pune sub obroc, ci în sfeșnic ca să lumineze tuturor; așa au luminat ucenicii întreaga lume prin cunoștința lui Hristos, Lumina lumii.

În acea vreme, nefiind telefoane, avioane, mașini sau internet, învățătura apostolică se răspândea cu greu, luând chiar ani pentru încreștinarea unei singure cetăți păgâne. Propovăduitorii sufereau bătaii, batjocuri și închisoare, iar uneori chiar moarte. Dar, totuși, învățăturile lor s-au răspândit în întreaga lume, prin Pronia divină și truda omenească.

Constatăm totuși, că în zilele noastre, când avem tehnologie și putem ajunge în partea opusă a globului apăsând un singur buton, ne-am așteptat ca mai mulți să vină la Hristos decât în perioada creștinismului primar, dar nu se întâmplă așa, ci observăm că mulți rămân indiferenți. Cum se întâmplă aceasta, așadar?

Oamenii din perioada Mântuitorului simțeau nevoia să cunoască mai mult, să descopere, căutau adevărul. Aveau neliniștea cea bună cum spune Sf. Paisie Aghioritul, pe când cei din ziua de azi, vor să fie lăsați în pace, în păcatul lor. Ei nu mai sunt interesați de Biserica, de Hristos, și nu se gândesc deloc la viața viitoare.

În aceste vremuri, în epoca contemporană, modul de propovăduire este diferit față de cel din primele veacuri.

Dacă atunci ucenicul care predica se ducea în piața publică, atrăgea atenția oamenilor și aceștia îl ascultau cu interes, acum ar stârni doar câteva priviri sceptice și râsete înfundate.

Atunci erau puține cărți scrise, dar multe exemple vii, oameni cu viață virtuoasă, pe când acum, deși avem biblioteci pline cu cărți, de abia se mai găsește un creștin evlavios.

Dacă atunci lumea era cuprinsă de neștiință și era nevoie de multe predici pentru a o lumina cu lumina lui Hristos, acum lumea trăiește în nepăsare și este nevoie de trăire duhovnicească pentru a ajunge la inima împietrită a omului.

Sfântul Grigorie Teologul afirma aceasta, zicând: „Pe unii îi îndrepti prin vorbe; pe alții doar prin pilda vieții tale”. Deoarece trăim în mediul digital, este nevoie de ceva mai „interesant” care să scoată privirile oamenilor din ecrane, cei ce trăiesc în „dulceața” amăruie a păcatului au nevoie de exemplu viu, de persoana evanghelică, aceasta fiind pilda vie, căci mai lesne se îndreaptă cineva prin viața sfântă a aproapelui decât după povață.

Această propovăduire o aveau și apostolii, căci veneau mulțimi ca să asculte ale lor cuvinte, dar rămâneau pentru ale lor virtuți. Din aceasta pricină, vestea despre ei se răspândea repede, pentru că popoarele tânjeau după adevăr și sfințenie, aici ieșind în evidență chipul cel sădit de Dumnezeu în oameni, duhul dorind cele cerești, dar și deoarece apostolii înfăptuiau învățătura cea propovăduită de ei.

Dacă predica unuia dintre ucenicii Domnului, sau a ucenicilor lor aducea pe mii la credință, viața lor aducea zeci de mii, asemănându-se cu razele soarelui într-o cameră întunecată; căci, sfinții, chiar dacă nu fac zgomot, prin lumina lor atrag pe toți.

Așadar, iubiți frați întru Hristos, elevi și cititori ai Revistei Seminarului Teologic Ortodox din București, de vom vrea să aducem rude, prieteni sau străini la Adevăr, să ne sârguim să strălucim prin pilda vieții noastre, nu doar să îndemnam prin cuvinte, iar noi să nu înfăptuim nimic, căci

și diavolii știu teologie, părintele Cleopa numindu-i „teologi vechi”, dar nu înfăptuiesc.

Să ne străduim, fiecare după puterea sa, să înmulțim talanții primiți de la Domnul, și astfel, prin viața noastră curată, să propovăduim fără cuvinte, faptele noastre grăind de la sine. Iar dacă faptele noastre vor fi dublate de cuvinte, câștigul celorlalți va fi mai mare.

Bibliografie:

1. *Biblia sau Sfanta Scriptura*, editura Institutului Biblic si de Misiune al Bisericii Ortodoxe Romane, Bucuresti, tiparita sub Indrumarea si cu purtarea de grija a Preafericitului Parinte Teoctist;

2. „Cuvantari”, editia a doua de Sfantul Grigorie Teologul, tiparita in anul 2014, editura De Suflet.

3. „Ne vorbeste Parintele Cleopa” vol. 17, editura Manastirea Sihastria, anul aparitiei 2010, tiparita cu binecuvantarea IPS Teofan,

4. „Trezire Duhovniceasca”, vol. II, de Cuviosul Paisie Aghioritul, traducere din limba greaca de Ieroschim. Stefan Nutescu, Schitul Lacu, ed. Evanghelismos, Bucuresti 2012.

200 de ani de la înscăunarea Sfântului Grigorie Dascălul ca Mitropolit al Ungrovlahiei. (1823-2023)

MARIAN OATU, CLASA A IX-A A

Printre ierarhii de seamă ai Mitropoliei Ungrovlahiei se numără și Sfântul Grigorie Dascălul, căruia îi port o deosebită evlavie. De multe ori am mers la Mănăstirea Căldărușani din proximitatea Bucureștilor și am îngenunchat la racla unde se află sfintele sale moaște, rugându-l să mă ocrotească și să mijlocească la Dumnezeu pentru mine.

Citind viața sa, aflăm că s-a născut în anul 1765 în urbea Bucureștilor și primește la Botez numele Gheorghe. Sfântul urmează cursurile Academiei de la Sfântul Sava, unde învață limbile greacă și latină.

În timpul studiilor îi cunoaște pe călugării Gherontie și Dometie, veniți din Lavra Neamțului. Călugărul Gherontie îi spune tânărului Gheorghe despre viața duhovnicască de la Mănăstirea Neamț, unde era stareț Cuviosul Paisie Velicicovski.

În 1790, împreună cu cei doi călugări, părăsește Bucureștiul și pleacă spre Mănăstirea Neamț, unde va fi tuns monah de către Sfântul Paisie, primind numele Grigorie. Mai târziu, va fi hirotontit ierodiacon.

Părintele Gherontie și ierodiaconul Grigorie sunt rânduiți să traducă cărți din limba greacă în limba română. Printre cărțile traduse de ei în Lavra Neamțului se numără „Patericul (tipărit la București în 1828), Octoihul (tipărit la Râmnicu-Vâlcea și la Buda în 1811), Adunare pe scurt a Dumnezeieștilor dogme (tipărit la Mănăstirea Neamț în 1816), Tâlcuire pe scurt la antifoanele celor 8 glasuri (tipărită la Mănăstirea Neamț în 1817), Cele 12 Minee (tipărite la Buda între anii 1804-1805), Viețile Sfinților (tipărite la Mănăstirea Neamț între 1807-1815 și la București între 1834-1836), Tâlcul Evangheliei, rămas în manuscris, Cărți de învățătură, pentru seminarul de la Socola și altele”¹.

La rugămintea Mitropolitului Dositei Filitti al Ungrovlahiei (1793-1810), călugării Gherontie și Grigorie vin la București, reînființează tipografia Mitropoliei, tipăresc Carte folositoare de suflet (1799) și Chiriadromionul arhiepiscopului Nichifor Theotokis al Astrahanului (1801), pun biblioteca în rânduală, apoi se întorc la Neamț.

Odată cu venirea pe scaunul mitropolitan al Moldovei a lui Veniamin Costachi (1803-1808, 1812-1821, 1823-1842), acesta îi sprijină pe părinții Gherontie și Grigorie să traducă alte lucrări, apărute în tipografia Mitropoliei, printre care amintim cărțile Întrebări și răspunsuri oarecare bogoslovești ale Sfântului Atanasie cel Mare (1803), Tâlcuire la cele patru Evanghelii a lui Teofilact al Bulgariei (1805) și Descoperire cu amănuntul a pravoslavniciei credințe (Dogmatica) a Sfântului Ioan Damaschin (1806).

La sfârșitul anului 1812, Sfântul Grigorie și Părintele Gherontie pleacă într-un pelerinaj la Muntele Athos. La întoarcere, însă, sunt jefuiți și chinuiți de tâlhari, în apropierea orașului Plovdiv, iar monahul Gherontie moare. Este îngropat într-o mănăstire din apropiere, iar mai târziu este adus și îngropat în pământul țării.

După moartea părintelui său duhovnicesc, ierodiaconul Grigorie își continuă ascultarea de traducător. La îndemnul episcopului Iosif Sevastias al Argeșului (1793-1820), tipărește cartea Adunare pe scurt a dumnezeieștilor dogme ale credinței a lui Atanasie din Paros (1816).

În 1820, Sfântul Grigorie vine în București, unde se stabilește la Mănăstirea Antim, apoi merge la Mănăstirea Căldărușani. Tipărește, cu binecuvântarea Mitropolitului Dionisie Lupu al Ungrovlahiei (1819-1821), cărțile Cele șase cuvinte despre preoție ale Sfântului Ioan Hrisostom (1820) și Cuvântul despre preoție al Sfântului Grigorie Teologul (1821).

¹ Protosinghel Ioanichie Bălan, Patericul Românesc, Editura Arhiepiscopiei Tomisului și Dunării de Jos, Galați, 1990, p. 365.

După o perioadă de vacantare a scaunului Mitropoliei de la București (1821-1823), domnitorul Grigorie al IV-lea Ghica îl alege pe ierodiaconul Grigorie de la Căldărușani ca Mitropolit al Ungrovlahiei.

În primii ani de arhierie a ales ierarhi români pentru cele trei eparhii sufragane, a purtat o grijă mare față de preoți și a acordat o atenție deosebită școlilor din Țara Românească, trimițând chiar bursieri la studii în străinătate. Prin grija sa, în fiecare eparhie sufragană s-a înființat un seminar teologic.

În 1823 a pus egumeni români în mănăstirile închinat Sfintelor Locuri, le-a inventariat averea și a oprit o parte din banii trimiși la Locurile Sfinte până ce se vor plăti datoriile acelor mănăstiri. Desigur, călugării greci s-au revoltat și cu sprijinul diplomatic al Țaratului Rusiei au fost repuși în drepturi în 1827.

În 1827, Mitropolitul tipărește *Învățătură* pre scurt pentru nunți iar în 1828 tipărește *Tetraevangelul* în limba bulgară.

Odată cu izbucnirea Războiului Ruso-Turc (1828-1829), Principatele Române sunt ocupate de ruși (1828-1834), domnul pleacă iar Mitropolitul Grigorie devine din aprilie 1828 caimacam (locțiitor de domn). Intră în conflict cu stăpânirea rusească și este înlăturat din scaun în februarie 1829, fiind exilat la Chișinău.

După încheierea Păcii de la Adrianopol (1829) dintre ruși și turci, Sfântul Grigorie și Divanul Țării solicită întoarcerea sa în țară, care va fi posibilă abia în ianuarie 1832. Mitropolitul ajunge la Buzău, unde va rămâne un an și jumătate, deoarece regimul țarist instalat în țară încearcă să îl convingă să se retragă din scaunul mitropolitan, lucru pe care îl refuză. Aici înființează o tipografie și tipărește lucrări traduse în timpul exilului de la Chișinău. Cu acordul rușilor se așază în aprilie 1833 la Mănăstirea Căldărușani, unde stă patru luni. În august 1833, se întoarce în București și redevine conducătorul Mitropoliei.

Deși era bătrân și bolnav, totuși, Sfântul Mitropolit Grigorie poartă în continuare de grijă de viața bisericească, rânduind strângerea veniturilor mănăstirilor în casa facerilor de bine și în folosința școlilor. Începe restaurarea Bisericii Sfintei Mitropolii din București, pe care nu o va putea vedea terminată.

Tot în acea perioadă, la Mănăstirea Căldărușani coordonează editarea primului volum din *Viețile Sfinților*, pe care nu îl va putea vedea tipărit.

Se mută la cereștile locașuri în ziua de 22

iunie a anului 1834 și este înmormântat lângă zidul Catedralei, în partea nordică. După șapte ani va fi fost mutat în gropnița Mănăstirii Căldărușani.

Pe cinstitul său cap se află următoarea inscripție: „Acest cap este al preasfințitului nostru mitropolit Grigorie al treilea. La leatu² 1829 din porunca Rusiei s-au dus în Basarabia, iar după slobozenie s-au întors în București, la scaunul său și au răposat în Domnul cu pace la leatu 1834”.³

În ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române din octombrie 2005, sub Președinția Preafericitului Părinte Patriarh Teoctist, s-a hotărât canonizarea marelui ierarh Grigorie Dascălul al Ungrovlahiei. Astfel, la sărbătoarea Sfinților Împărați Constantin și Elena din 2006, în cadrul Sfintei Liturghii săvârșite la Catedrala Patriarhală de Preafericitul Părinte Teoctist, împreună cu membrii Sfântului Sinod și cu ierarhii reprezentanți ai Patriarhiilor Constantinopolului, Serbiei și Bulgariei și ai Bisericilor Ortodoxe a Greciei și a Poloniei, a fost proclamată canonizarea Sfântului Ierarh Grigorie Dascălul, Mitropolitul Țării Românești, cu dată de prăznuire la 22 iunie. Sfintele sale moaște se află în Biserica mare a Mănăstirii Căldărușani

Bucură-te, Sfinte Grigorie, Ierarhe preaințelepte!

Surse:

Protosinghel Ioanichie Bălan, *Patericul Românesc*, Editura Arhiepiscopiei Tomisului și Dunării de Jos, Galați, 1990, paginile 363-368;
Preot prof. Dr. Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române pentru Seminariile Teologice Liceale*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2006, paginile 356-360.

² leatu= anul

³ Protosinghel Ioanichie Bălan, *Patericul Românesc*, Editura Arhiepiscopiei Tomisului și Dunării de Jos, Galați, 1990, p. 368.

Prietenia, o cale spre mântuire.

ȘTEFAN CĂTĂLIN ANDREI- CLASA A XI-A B

În viața noastră, prietenia este o componentă foarte importantă, deoarece oferă lecții neprețuite, veșnice.

Astfel de lecții care îți pot schimba viața includ aspecte referitoare la cum să ai dragostea despre care ne vorbește Mântuitorul Hristos și față de alte persoane decât familia ta, ori cum să acționezi cu iubire în fața altora sau a prietenilor tăi.

Prietenii aduc rareori momente negative! Mai degrabă oferă cele mai frumoase experiențe pe care le poate trăi un om în viața sa, căci și atunci când sunt nori pe cer, în spatele lor stă ascuns soarele. Prin prietenii înveți cum să ai încredere și cum să-i înțelegi pe alții, cum să te bucuri alături de cei dragi, să fii o persoană în comuniune.

Prietenii autentici te vor inspira și încuraja în mod continuu; uneori, chiar îți vor arăta calea potrivită și te vor salva. Este lucrarea lui Dumnezeu prin oameni și printre oameni! Totuși, cineva ar trebui să poată face diferența dintre conexiunile nesănătoase și cele sănătoase. Și acela ești tu! Înveți de la oameni și câștigi oameni!

Prin urmare, prietenii sunt relații reale. Prietenii adevărați se susțin unii pe alții în momentele și etapele dificile ale vieții. Ei nu sunt doar cei mai buni consilieri de timp, ci și salvatori ai timpului.

Cum ar fi omul fără prieteni, cum ar fi lumea fără prietenie?

O dovadă puternică de prietenie o putem

vedea chiar în Sfânta Scriptură, unde ni se prezintă o parabolă plină de esență duhovnicească și de iubire a aproapelui: (Matei 9, 1-8); (Marcu 2, 1-12) și (Luca 5, 17-26). Între ele, cea mai sugestivă poate fi minunea vindecării slăbănogului din Capernaum.

Prietenia autentică este comuniune duhovnicească, este împletirea sufletelor cu firele iubirii, cu firele rugăciunii, cu firele compasiunii, cu firele solidarității, cu firele credinței, cu firele dăruirii și ale slujirii. Prietenii slăbănogului l-au lăsat în fața Mântuitorului pe niște funii. Când oamenii sunt conduși pe drumul către Hristos sunt purtați de patru oameni și sunt lăsați în pământul din care au fost făcuți tot pe funii, cu același sistem cu care și paralticul a fost dus înaintea Mântuitorului. Unii au posibilitatea ca acolo să se întâlnească cu Hristos, dacă l-au considerat prieten, dacă nu se vor întâlni cu întunericul pe care l-au preferat în lumea aceasta

În acest sens și proverbul popular românesc spune "Prietenul la nevoie se cunoaște!". Astfel, și Biserica îndeamnă la iubirea frățească prin cuvintele Sfintei Liturghii, care spune: „Să ne iubim unii pe alții, ca într-un gând să mărturisim!”, cuvinte care precedă mărturisirea noastră de credință.

O dovadă loială de prietenie ne-o dau deopotrivă și Sfinții.

O legătură deosebită și o conexiune nemaîntâlnită a avut-o Sfântul Vasile cel Mare cu Sfântul Grigorie Teologul. Sfântul Vasile cel Mare și Sfântul Grigorie s-au întâlnit la Atena, în timpul studiilor. Erau amândoi din același ținut al Imperiului, născuți în același an, așa că s-au legat printr-o prietenie trainică, deși erau foarte diferiți Vasile, navalnic și deschis, Grigorie, tăcut și mereu pe gânduri.

Îi unea în prietenia sfântă, cultura și dragostea pentru Hristos.

Când Vasile s-a lepădat de lume și s-a sihăstrit, Grigorie l-a urmat și, în scurtă vreme, alături de ei au venit și alți monahi. S-au retras lângă Annesi, în Capadocia natală, într-un mic sat aflat la întâlnirea râurilor Iris și Lycos. Acolo, în singurătatea naturii, chinuiți, vara, de văpăile soarelui fierbinte al Asiei Mici și asupriți de gerul iernilor aspre capadociene, au învățat cei doi fii de mari nobili simplitatea traiului creștin. Dezbărați de tot ce lumea îi încarcă, au deprins rugăciunea aprinsă a inimii, cufundându-se în adâncul lumii dumnezeiești. Aici a scris Vasile primele reguli ale traiului monahal, după care se călăuzesc și astăzi călugării și călugărițele din întreaga lume.

Dacă ar fi fost pace în biserică, cei doi și-ar fi sfârșit viața acolo. Mormintele lor ar fi fost mereu vegheate de curgerea lină a Irisului, iar creștinii i-ar fi cinstit ca pe unii dintre cei mai mari pustnici.

Însă cugetele credincioșilor erau tulburate de o erezie cumplită, erezia ariană, pornită din Alexandria Egiptului, care învăța că Iisus nu a fost Dumnezeu, ci doar un om cu totul aparte. Pentru adevărul dumnezeiesc, Vasile și Grigorie și-au jertfit însingurarea și s-au întors înapoi, în cetate, să lupte pentru adevăr. Cultura, cuvântările și scrierile lor aveau să readucă credința dintru început a apostolilor că Iisus fusese Dumnezeu. Înșuși, întrupat pentru a ne mântui. Relațiile de prietenie la vârsta adolescenței sunt precum o rampă de lansare în viața de adult. În jurul principiilor care stau la baza prieteniei: respectul reciproc, toleranța și înțelegerea se vor axa și restul relațiilor pe care le vom întreprinde.

Adolescența este timpul binecuvântat al începutului prieteniei.

Prietenia se clădește pe coordonate unice! Un părinte sau un profesor nu poate ocupa un loc între prietenii de încredere ai unui adolescent, deoarece, aceștia îi sugerează autoritate tânărului, chiar fără să fie conștienți. În plus, părinții și profesorii joacă un rol important în viața adolescenților, de educație și iubire.

Adolescența este momentul potrivit să înveți despre colegialitate, responsabilitate, comunicare, încredere și cel mai important, despre iubire, care se află de altfel în scara sau urcușul duhovnicesc către mântuire.

În concluzie, să luăm aminte la cuvintele Sfântului Ioan Hrisostomul din Omilia a doua, care pun în evidență cauzele mântuirii omului „Nimic nu vatămă atât de mult neamul omenesc, decât disprețuirea prieteniei și a dragostei și necăutarea lor cu multă râvnă, spre a le stăpâni, precum iarăși nimic nu înalță pe cineva, decât urmarea lor cu toată puterea. Aceasta învederând-o și Hristos, zice: că dacă doi dintre voi se vor învoi pe pământ în privința unui lucru pe care îl vor cere, se va da lor de către Tatăl Meu, Care este în ceruri” (Matei 18,19).

Prietenia este un lucru fără de care cu greu se poate supraviețui. Adolescentul are nevoie de prieteni de aceeași vârstă pentru a-și oferi sprijin reciproc, pentru a crește în duh de credință și pentru a învăța valoarea prieteniei.

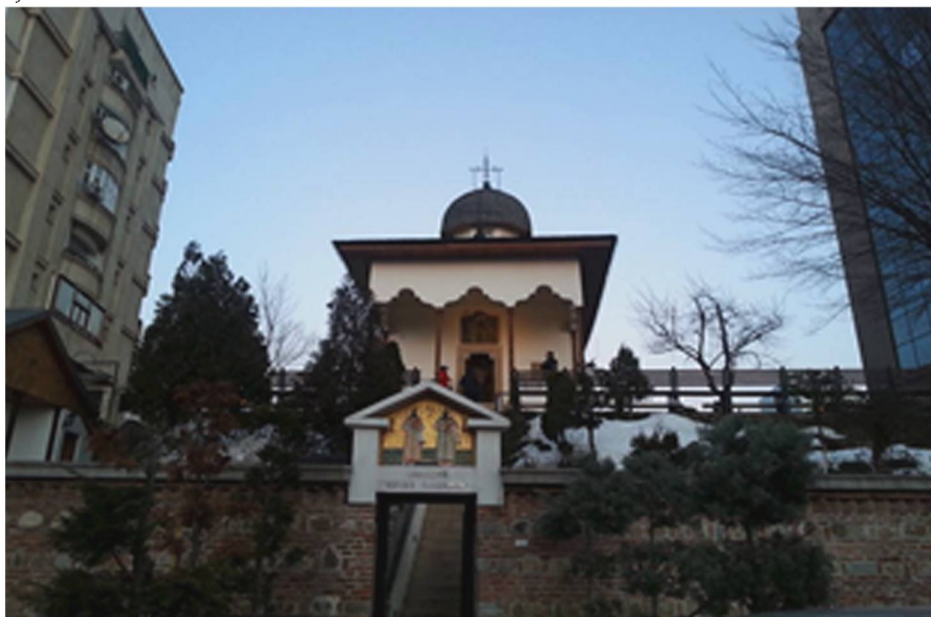
Biserica Bucur Ciobanul

VASILE VLĂDUȚ, CLASA A XI-A B

Descoperirea edificiilor de cult, care păstrează cu ele istoria Capitalei României, trebuie să fie o constantă în viața fiecărui adolescent.

Îndemnați fiind la începutul studiilor liceale de părintele Arhimandrit Nectarie Șofelea, directorul adjunct al Seminarului Teologic Ortodox din București, să descoperim frumusețile Bucureștiului, împreună cu trei colegi de-ai mei, încă din clasa a IX-a, în timpul liber pe care-l aveam, am pornit în expediție, mergând la diferite biserici, muzee și obiective turistice ale Capitalei Țării.

Fiind în apropierea Seminarului Teologic Ortodox București, primul locaș de închinare în care am pătruns în contextul acestui pelerinaj, a fost Biserica Bucur, despre care auzisem că este un loc mic, frumos și foarte primitor.

L-am descoperit ca un frumos monument închinat Sfinților Atanasie și Chiril, întruchipând un simbol al identității naționale, dar și locale.

Intrarea se face printr-un pridvor cu stâlpi de lemn, iar urcușul celor 33 de trepte pe care trebuie să le parcurgem pentru a ajunge la edificiu, simbolizează anii la care Mântuitorul Iisus Hristos a fost răstignit, Înviat și Înălțat la ceruri.

Biserica Bucur Ciobanul este o biserică istorică din București, România, iar în privința acesteia există multe teorii cu privire la data și originea construcției acestei biserici.

Potrivit unor surse, biserica ar fi fost construită în timpul domniei lui Mircea cel Bătrân, în anul 1416. Cu toate acestea, această ipoteză nu este susținută de dovezi concrete și este privită ca fiind mai mult o legendă. Alte surse susțin că biserica a fost construită în secolul al XVII-lea și a servit inițial ca paraclis pentru mănăstirea Radu Vodă, care a fost fondată în apropiere. În timp, biserica a fost refăcută și renovată în mai multe rânduri, inclusiv la începutul secolului al XVIII-lea.

Indiferent de data exactă a construcției, biserica Bucur rămâne o importantă atracție turistică și istorică din București și un simbol al istoriei și culturii orașului.

Biserica Bucur Ciobanul a fost inclusă în Patrimoniul Cultural Național și este una dintre cele mai importante atracții turistice din București. Ea este deschisă în mod regulat pentru vizitare și slujbe religioase și reprezintă un important centru spiritual al comunității ortodoxe din Sectorul 4 al Bucureștiului.

Biserica Bucur Ciobanul este înconjurată de o curte interioară frumos amenajată, cu o grădină îngrijită și un mic parc de odihnă pentru vizitatori. Am poposit și eu, alături de colegii mei, citind pe băncuța din fața biseriței istoricului de pe pliantul frumos pe care l-am primit cadou de la pangar. Biserica Bucur Ciobanul este un important monument istoric și cultural al Bucureștiului, care impresionează prin frumusețea și eleganța sa arhitecturală, dar și prin valorile și tradițiile pe care le promovează. Am admirat și noi frumusețea locului, spunând că vom reveni de fiecare dată când vom avea timp și că va rămâne mereu în inima noastră, ca fiind primul loc pe care l-am vizitat în calitate de elevi seminariști.

Un alt aspect interesant despre Biserica Bucur Ciobanul este legat de hramul său, care este dedicat Sfinților Atanasie și Chiril, doi dintre cei mai importanți sfinți și teologi ai Bisericii Ortodoxe.

Hramul este sărbătoarea principală a unei biserici, este, am putea spune, ziua sa de prăznuire. Totodată, este și sărbătoarea întregii comunități parohiale, iar pregătirea este pe măsură.

Sfântul Atanasie a trăit în secolul al IV-lea și a fost unul dintre cei mai importanți teologi și luptători împotriva ereziilor din istoria creștinismului. El a fost de două ori episcop al Alexandriei și a susținut cu fermitate doctrinele ortodoxe ale Bisericii, luptând împotriva învățăturilor eretice ale arienilor și altor grupări heterodoxe.

Sfântul Chiril a trăit și el în secolul al IV-lea și a fost un important teolog și episcop al Alexandriei. El este considerat unul dintre cei mai importanți teologi ai Bisericii Ortodoxe și este cunoscut pentru contribuțiile sale în domeniul teologiei dogmatice și a interpretării biblice. El este, de asemenea, considerat unul dintre cei mai importanți părinți ai Bisericii și un model de sfințenie și virtute creștină.

În afara serviciilor religioase regulate, Biserica Bucur Ciobanul găzduiește și o serie de evenimente culturale și sociale, precum concerte, serbări, expoziții și alte activități. Aceste evenimente sunt organizate pentru a aduce comunitatea împreună și pentru a promova valorile și tradițiile creștine.

Pelerinajul de la început de studii la Seminarul Teologic Ortodox București a continuat și cu alte biserici, muzee și obiective culturale. Însă, printre cele mai frumoase edificii, cu un duh primitor și cuprinzător a rămas în amintirea noastră, a grupului de elevi care am desfășurat pelerinajul, Biserica Bucur Ciobanul. Am revenit de multe ori în acest loc binecuvântat de Dumnezeu și am descoperit mereu lumină și pace.

Mereu vizitat, locașul de cult din mijlocul Bucureștiului este cu adevărat un reper al începuturilor. Așa a fost și pentru noi Biserica Bucur. Un început al descoperirilor bisericilor Capitalei, un început al unei noi abordări a credinței, în duh pastoral și autentic, precum și un început al unui urcuș duhovnicesc. Așa am văzut scările pe care am pășit atunci când am urcat către bisericuța Bucur, cum frumos o denumește părintele Ionuț Bărbulescu, profesorul nostru și parohul biseriței, mi le-am imaginat ca scări pe care, urcând, să-L descoperim pe Dumnezeu. Și așa a fost!

Bibliografie:

<https://www.condoleante.ro/firma/biserica-bucur-ciobanul>

<https://historia.ro/sectiune/timp-liber/biserica-bucur-locul-unde-s-a-nascut-568693.html>

<https://m.crestinortodox.ro/calendar-ortodox/sfintii-atanasie-chiril-98792.html>

Sfântul Ierarh Calinic de la Cernica

VOINEA ALEXANDRU, CLASA A XII-A B

Cine dintre cei care locuiesc în București, sau care măcar au petrecut ceva timp prin aceste locuri, nu au auzit de Mănăstirea Cernica și de marele ei Sfânt, Calinic?

Primul lucru pe care îl putem observa din viața acestuia este faptul că provenea din cetatea Bucureștilor. De mic copil îndrăgea să asculte poezile Starețului Gheorghe de la Cernica (1811). Deci, Sfântul a fost o piesă de legătură ce a continuat lanțul marilor duhovnici și sfinți.

Sfântul Paisie de la Neamț i-a avut ucenici atât pe Sfântul Gheorghe, cât și pe Sfântul Grigorie Dascălu (Mitropolitul Țării Românești), care au venit aici, în sud. 'Lanțul duhovnicesc' s-a continuat cu Sfântul Irodion, 'lucefărul de la Lainici', prăznuit la data de 3 mai.

Vedem din viața Sfântului Calinic faptul că avea virtuțile creștine. Dintre toate, voi face referire despre smerenia lui.

Sfântul era de o smerenie nemăsurată, fugind de arhierie. Sfântul Gheorghe, care a adus în Țara Românească învățăturile Sfântului Paisie de la Neamț, i-a insuflat Sfântului Calinic de mic copil învățătura Evanghelică. Cronologic, între cei doi Sfinți a fost Starețul Timotei de la Cernica și Dorotei, alți mari rugători și nevoitori.

Pe vremea când era ierodiacon, în 1813, după ce mulți preoți au murit de ciuma la Mănăstirea Cernica, Sfântul a nu dorea, tot din smerenie, să primească hirotonia într-un preot. Câtă

smerenie a avut! Și întru el s-a împlinit cuvântul Mântuitorului care zice: „Oricine se înalță pesine se va smeri, iar cel ce se smerește pe sine se va înalță” - Luca 18:14. De cine a fost înălțat? De Dumnezeu, prin a Căruia voie, Sfântul a ajuns nu numai preot, ci arhierie.

Și dacă ziceam că Sfântul a dat dovada de smerenie nedorindu-și preoția, cu atât mai mult a făcut când și-a tăiat voia, primind la îndemnul Starețului Timotei, hirotonia. Doi ani mai târziu a fost hirotesit duhovnic, iar toate împrejurimile îl cinsteau că pe un sfânt. Sfântul făcea zilnic sute de metanii și mii de închinăciuni, și nu mânca decât seara, foarte puțin. Acesta prețuia foarte mult ascultarea și învață pe frați că Însuși Domnul a întemeiat-o.

Viața Sfântului Calinic a fost plină de minuni și arătări Dumnezeiești. De exemplu, minunea de la 'fântâna turcului' este cea mai cunoscută, când pașa s-a răzgândit în ultimul moment și nu a mai atacat Sfânta Mănăstire. Mare minune a fost! Iar pașa, salvat în chip miraculos, nu a mai trimis atacatori

Când a plecat la Râmnic, episcop, în 1850, Sfântul modernizase foarte mult Mănăstirea și atrăsese spre viață monahală mulți frați, obștea numărând 350 de suflete. Marele ierarh se implicase și în ajutarea altor Mănăstiri, cum este cazul și Mănăstirii Pasărea.

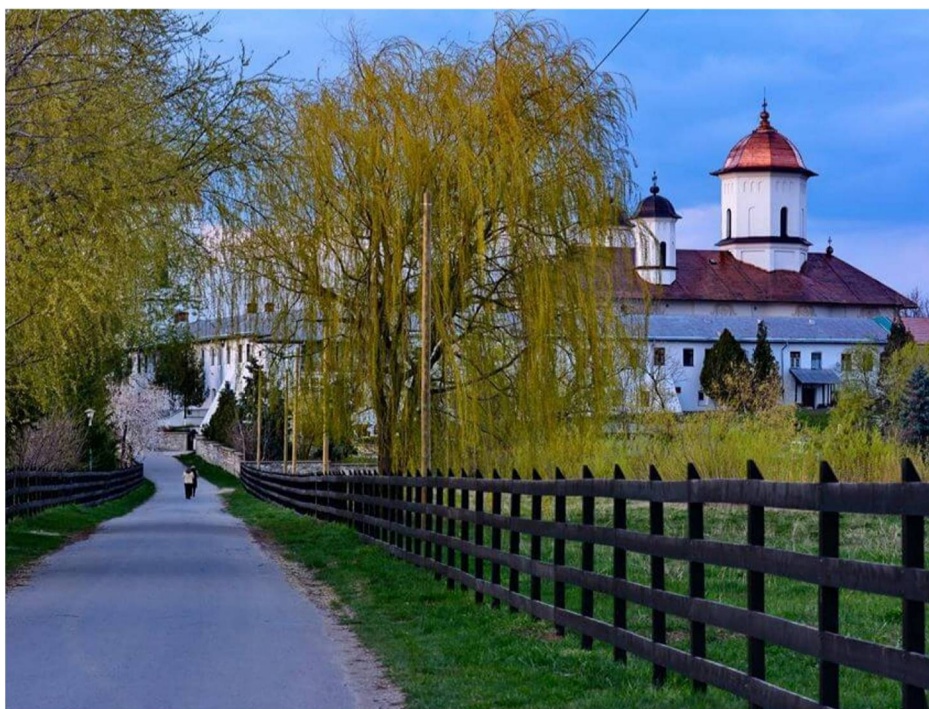
Personal, în urma pelerinajelor făcute atât Mănăstirea Pasărea, cât și Cernica, pot spune că cele două au similarități, măcar din punct de vedere al Bisericii (structură și pictură). Dar mai mult decât atât, duhul Sfântului Calinic planează peste cele două vetre monahale, păstrând peste timp atmosfera de rugăciune și evlavie monahală autentică. La Râmnic, cea mai cunoscută lucrare este organizarea schitului Frăsinei, după rânduială Athonită, instituind acea interdicție împotriva femeilor – de urca la Sfânta Mănăstire.

Când era Sfântul Calinic episcop la Râmnic, odată, a văzut un om ce lucrea pământul duminică, Sfântul l-a blestemat, iar ierodiaconul ce era cu Sfântul în momentul când rostise blestemul, iată, a văzut cum cuvintele Sfântului s-au dus către țaran, că o limba de foc. Dar minune, blestemul nu s-a prins. Ulterior, după ce diaconul a mărturisit Sfântului Calinic cele văzute, țaranul a fost chemat de ierarhul Calinic, și, după ce i-a mărturisit, cu inima plină de frica Domnului, că din pricina sărăciei a muncit, i-a citit o rugăciune și i-a dat drumul să se ducă întru ale sale.

Ce învățăm din această situație de aici? Că blestemele date cu nedreptate, nu se prind. Vedem că nu trebuie să judecăm și să-L lăsăm mereu pe Dumnezeu să lucreze în viața noastră.

Pe lângă lucrarea eclesiastică, Sfântul Calinic de la Cernica a avut și un rol social foarte pronunțat, participând la una din adunările ad-hoc ce l-au ales pe Alexandru Ioan Cuza domn.

Tot din viața Sfântului Calinic vedem dragostea lui față de adevăr, transmisă și ucenicilor lui, care urmau cuvântul Mântuitorului care zice: `Ce este da, da, iar ce este nu, nu`. Acest dor după sinceritate și adevăr îl putem regăsi și în cuvintele Sfântului Paisie Velchikovski care caută `estenta pură a unei vieți incorupte, neipocrită și monastică.

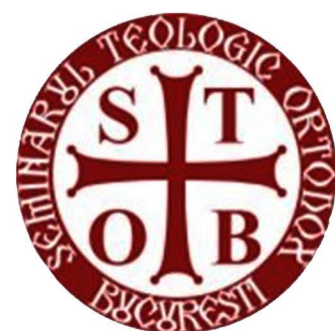
Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române l-a trecut pe Sfântul Ierarh Calinic în rândul Sfinților în anul 1955, cu o prăznuire mare la mănăstirea să de metanie, unde și-a trăit ultimul an din viață să pământească, înainte de a adormi în Domnul în anul 1868.

La moaștele sale se săvârșesc foarte multe minuni, mai ales asupra celor care îi cer ajutorul cu credință: se vindecă bolnavi cu rugăciunile Sfântului Calinic și a Sfântului Gheorghe și se alungă demonii, care nu rabdă sfințenia ierarhului Calinic.

Când am fost și m-am închinat la moaștele sale am simțit buna mireasmă care izvorăște din acestea. Trupurile neputrezite ale sfinților sunt purtătoare de har.

Să ne rugăm Sfântului Calinic, care este `scutul și acoperământul Cernicăi, ocrotitorul Bucureștiului, păzirea Frăsineiului și lauda Râmnicului Severin` (Icosul 1 al acatistului Sfântului Calinic) să mijlocească pentru noi înaintea tronului lui Dumnezeu, că și noi să căpătăm măcar o zecime din râvnă lui față de cele Sfinte.

Pomenirea ta cea purtătoare de lumină, Sfinte Ierarhe Calinic, veselește sufletele celor credincioși; și atingerea sicriului sfințelor tale moaște sfințește simțirile și dăruiește tămăduiri. Pentru aceasta, după datorie te cinstim pe tine și cu bucurie îți strigăm: Bucură-te, Părinte, de Dumnezeu însuflețite!` (Condacul Sfântului Calinic de la Cernica).

Sfântul Ioan Gură de Aur

GUGULEANU ANDREI CRISTIAN

*„Fără credință dar, nu este cu putință să fim plăcuți lui Dumnezeu, căci cine se apropie de Dumnezeu trebuie să creadă că El este și că Se face răsplătitor celor care Îl caută.”
(Evrei XI, 6)*

Cel mai mare dar pe care Hristos ni l-a oferit, atât prin învățătura sa, manifestată în numeroasele acțiuni de propovăduire, cât și prin actul sacrificial suprem, anume jertfa Sa pe cruce, este deschiderea posibilității omului de a se mântui. În urma păcatului strămoșesc, omul pierde această identitate a Edenului, a stării de fericire din condiția sa paradisiacă, devenind acum un simplu rob al morții, fără posibilitatea de a fi izbăvit. Hristos, noul Adam, va veni însă, „la plinirea vremii” (Galateni 4,4), să îi restituie omului ceea ce a pierdut în urma păcatului original. Atât de mare este iubirea lui Dumnezeu față de om, cununa creației Sale!

Scopul vieții omului este de a-și sfinti viața, de a trăi conform învățăturilor Mântuitorului, manifestându-și în acest fel caracterul de

ființă liberă. Cei care au înțeles acest lucru au reușit să devină cu adevărat liberi, nefiind atrași de cele materiale. Ortodoxia este, deci, calea pe care trebuie s-o urmăm spre a ne sfinti.

În istoria creștinismului se disting numeroase persoane care, prin asceza lor, au ajuns la acea stare de contemplare a lui Dumnezeu sau de desăvârșire. Tocmai de aceea, Biserica a ales să le ofere titulatura de sfinți, fiind adevărate modele demne de urmat pentru noi, creștinii.

Istoria creștinismului a avut și numeroase perioade în care anumite dogme erau aspru contestate de către eretici, scopul lor fiind de a plia învățătura dumnezeiască în conformitate cu propria lor rațiune. De n-ar fi existat sfinții, n-am fi cunoscut creștinismul, ortodoxia, în forma de astăzi. Ca și personalitate cu o importanță semnificativă, aprig apărător al ortodoxiei, se impune Sfântul Ioan Gură de Aur.

Viata

Sfântul Ioan Gură de Aur este considerat unul dintre cei mai străluciți oratori ai Bisericii. Născut între anii 344-354, acesta va rămâne doar cu mama sa, Antusa, deoarece tatăl său, Secundus, înregimentat în armata din Siria în calitate de ofițer superior, moare la scurt timp. Sursele consemnează faptul că acesta își desfășoară studiile în Antiohia, la școala retorului Libaniu. Acesta se distinge prin claritatea și prin profunzimea minții sale, roadele religiozității pe care mama sa i-a impregnat-o începând să dea roade. Dorința sa de a avea o viață simplă și liniștită îl determină să nu se gândească la cele lumești, dezamăgindu-l chiar pe retorul care îl considera, cu adevărat, urmașul său. Sfântul Ioan Gură de Aur, înscris la școala teologică din Antiohia, îi va avea drept dascăli pe Diodor și Carteriu.

Primește botezul la vârsta de 22 de ani, fiind botezat de către episcopul Meletie, întors proaspăt din exil. În 374, la scurt timp după moartea mamei sale, acesta se dedică vieții monahale. El îndemna la pocăință, la dragoste față de Dumnezeu, aspecte ce stârneau admirația celor care îl ascultau. De cele mai multe ori, acesta primea aplauze, fapt ce îl determina să-i mustre pe cei care făceau acest lucru, întrucât nu faima era cea care conta, ci propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu și răspândirea acestuia în comunitățile creștine de pretutindeni.

Dragostea față de Dumnezeu și tăria propovăduirii îi determină pe oameni să-l aleagă drept arhiepiscop al Constantinopolului. Sfântul Ioan

Gură de Aur nu se gândise niciodată la un astfel de statut, fapt ce contribuie la exprimarea refuzului acestuia față de o asemenea distincție. Această hirotonire se va face, însă, într-un mod forțat, în urma unei înșelăciuni puse la cale de oamenii împăratului. Sfântul Ioan Gură de Aur va avea un rol important în consolidarea Bisericii întemeiate în urma Pogorării Sfântului Duh peste Sfinții Apostoli, în ziua Cinzecimii, întrucât el va impune în rândul clericilor respectarea disciplinei bisericești. Viața sa reprezenta un adevărat îndemn la milostenie, acesta folosindu-și economiile pentru ajutarea celor aflați în nevoi.

Atitudinea Sfântului Ioan Gură de Aur, cel care va impune procesiuni ortodoxe împotriva celor ariene, va atrage ostilitatea unui număr considerabil de membri din partea clerului. Unul dintre cei mai mari dușmani ai săi era arhiepiscopul Teofil al Alexandriei, întrucât acesta nu reușise să impună pe scaunul Constantinopolului pe unul dintre protejații săi, Isidor. Pretextul sosirii monahilor din pustiul Nitric al Egiptului stârnete un adevărat conflict între Sfântul Ioan Gură de Aur și Teofil. Vor avea loc anumite sinoade care vor dezbate atitudinea lui Ioan față de cei care fuseseră considerați origeniști. Acesta a fost, prin urmare, exilat. Întorcându-se, la două luni

după, el va critica ridicarea unei statui realizate în cinstea împărătesei Eudoxia. Va fi arestat a treia zi după Paști și trimis la Cucuz, considerat „locul cel mai sălbatic din lumea întreagă”. Deși aflat în exil, acesta își va păstra popularitatea în Constantinopol, rămânând un adevărat propovăduitor prin numeroasele scrisori

Opera

Sfântul Ioan Gură de Aur ne-a lăsat un tezaur de învățătură de mare preț, opera sa considerabilă ocupând 18 volume în colecția Migne. Este a doua ca și cantitate după Origen. Numeroasele sale tratate au fost redactate în Antiohia, fiind pastorale, despre monahism, despre căsătorie, dar și apologetic – dogmatic.

Tratatul „Despre Preoție” urmează modelul platonice prin prisma formei de dialog, opera fiind redactată sub forma a șase cărți.

Printre cărțile dedicate vieții monahale amintim „Contra adversarilor vieții monahale”, „Comparația între un rege și un călugăr”, „Despre pocăință”, dar și „Despre feciorie”. Cele cu caracter apologetic-dogmatic sunt „Despre fericitul Vavila”, „Contra iudeilor și a păgânilor despre divinitatea lui Hristos”.

Doctrina

Despre aceasta se poate afirma că este ortodoxă, păstrând originea învățăturilor creștine. Sfântul Ioan Gură de Aur este cel la care se găsesc informații esențiale despre Fecioara Maria, despre harul care joacă un rol important în actul de mântuire al omului, dar și despre Sfânta Euharistie, alegând să sublinieze necesitatea acesteia.

Concluzie

Putem remarca rolul important pe care Sfântul Ioan Gură de Aur l-a avut în consolidarea creștinismului, a Bisericii. Actul său de propovăduire, realizat cu dragoste și nădejdea în Bunul Dumnezeu, a reușit să-i întoarcă la ortodoxie pe multi dintre cei răătăciți, cei ce s-au pierdut în filozofiile vremelnice ale acestei lumi. Să încercăm, pe cât ne este cu putință, să urmăm exemplul Sfântului Ioan Gură de Aur, cel care ne demonstrează că logosul, cuvântul, își atinge deplină doar atunci când are rolul de a zidi, de a consolida ceea ce Dumnezeu ne-a oferit spre eternitate: învățătura Sa, deci, calea cea dreaptă!

Interviu

Dl. Vasile Bănescu

Purtătorul de cuvânt al Patriarhiei Române

• **Elev:** *Ce v-a determinat să ajungeți la seminar și care au fost lucrurile bune cu care ați plecat după studiile de la Seminarul Teologic Ortodox București?*

• **Dl. Vasile Bănescu:** În primul rând trebuie să ne întoarcem într-o altă epocă, cea în care eu am devenit elev al Seminarului Ortodox București. Era epoca anilor '80 ai secolului trecut. O perioadă foarte cazonă pentru întreaga țară, care se află evident sub un regim totalitar, un regim care sufocase din punct de vedere cultural enorm societatea românească, politizarea foarte agresivă lăsa niște urme și stârnea niște reacții inclusiv de respingere, de revoltă, ceea ce era și foarte firesc. Într-un asemenea context când înclinația unor tineri, cum eram și eu, era spre zona literaturii, spre zona culturii umaniste, spre zona teologică, pe care chiar dacă nu o cunoșteam bine la vârsta respectivă, mă fascina, acest context în care eu eram adolescent, alături de colegii mei, a contribuit cumva la crearea unei opțiuni, care atunci ne părea, o opțiune în răspăr cu regimul în care trăiam și asta cumva a contat.

Mi-am dorit să urmez niște studii care emanau un mesaj contrar celui pe care îl respirăm zilnic în societate, un mesaj politizat, un mesaj ateizant, ceea ce ne scandaliza pe noi cei din familiile credincioase și în acest context,

acesta a fost un factor: dorința de a pătrunde într-o lume a studiilor care nu aveau o legătură directă cu studiile politizate ale vremii.

În afară de asta, un alt factor determinant pentru mine în configurarea opțiunii de a merge la Seminarul Teologic la sfârșitul clasei a X-a, a fost influența profund pozitivă și mobilizatoare a bunicului meu matern, care era preot, un preot cu adevărat neobișnuit, un preot care trecuse prin închisorile comuniste, care fusese arestat din rațiuni politice pentru că își împlinise deplin misiunea lui pastorală și spovedise, împărtășise, găzduise, le oferise hrană unor oameni care formau un grup de luptători partizani, luptători anti comuniști din zona Argeșului, unde el era preot. A fost luat de acasă într-o zi, arestat, dus la Pitești și închis în închisoarea de sinistră amintire, care funcționa în acel oraș, și s-a întors după aproape 3 ani un om pe care copiii și soția nu l-au recunoscut la poartă, un om care supraviețuise datorită credinței și care, paradoxal, a povestit foarte puțin, deoarece amintirile dintr-un infern nu fac bine nimănui.

Așadar, influența bunicului meu dublată de contextul vremii în care opțiunea mea pentru Seminar s-a configurat au fost factorii decisivi. Atracția pentru zona culturii umaniste care atunci când e reală e inclusiv cu rădăcina creștină.

Bineînțeles că amintirile mele despre seminar sunt variate, nu sunt monocrome, sunt policrome, și asta înseamnă că în primii ani, cel puțin primii doi ani mi-a fost foarte greu. Eram, ca și colegii mei, un adolescent de 16 ani, care s-a trezit într-o zi de septembrie a anului 1982 plecat de acasă din cuibul părinților și al fratelui meu la București unde, repet, s-a trezit într-un dormitor cu încă 20 de persoane. Acesta a fost un șoc fără îndoială, adică trecerea de la confortul casei la un disconfort total, pe care astăzi elevii, sigur că îl percep mai puțin sau deloc, a fost unul greu de suportat.

Era complicat să vii dintr-o altă lume și să pătrunzi într-o lume închisă, cea a Seminarului Teologic din anii '80. Era o lume închisă, o lume exclusiv formată din băieți, din profesori. Există un singur personaj feminin în lumea Seminarului Teologic de atunci, regretata doamna bibliotecară Mazilescu.

Biblioteca a contat enorm în perioada seminarului pentru că nu aveai alte opțiuni, așa cum poate știți, programul seminarial pe care nu am să-l uit niciodată, începea la ora 6 fix dimineața, cu clopoțelul, care inevitabil ajungea și la ușa dormitorului tău. Vocea pedagogului foarte autoritară îndemna la deșteptare și apoi trebuia să ne

pregătim pentru rugăciunea care avea loc în biserică de la Radu Vodă la ora 6.30 în fiecare dimineață. Apoi, la ora 7 intram în sala de curs, se desfășura o oră de așa-zisă meditație, de multe ori picoteală, pentru că eram foarte obosiți. Până la ora 8 stăteam în clase, încercăm să ne punem în ordine manualele, caietele pentru orele care urmau.

La ora 8 luăm masa împreună. Mergeam la cantina de la subsol. Masa, sigur că începea cu rugăciunea, se termină cu rugăciunea, mâncare nu era bună, trebuie să vă spun lucrul acesta, se mânca destul de prost în vremea aceea în toată România. Un personaj principal al epocii Ceaușiste din anii '80 era foamea. Ea apare ca personaj în multe mărturii ale scriitorilor vremii, realmente am simțit foamea inclusiv în Seminar.

Era o bucurie când părinții unora dintre noi ajungeau într-o vizită și lăseau un pachet cu mâncare, pe care îl împărțeam apoi frățește cu colegii. Era sigur, o bucurie!

Sentimentele acestea de abandon al unui tânăr în cadru seminarului, departe de casă, vicisitudinile inevitabile ale fiecărei zile, disciplina, pe care atunci o consideram excesivă, pe care astăzi o reconsider și cred că a fost benefică în formarea noastră ca oameni, aceste lucruri erau amestecate cu bucurii, evident efemere, dar importante care ne lăseau să și respirăm normal.

S-au încheiat prietenii frumoase, au început lecturile decisive pentru mine, probabil și pentru mulți alții, pentru că, revin la ceea ce spuneam, opțiunile într-un astfel de program, pe care o să-l detaliez în continuare erau foarte puține. Nu puteai ieși în oraș în nicio zi, cu excepția sâmbetei și a duminicii, decât cu bilet de voie și pentru a rezolva ceva ieșiri în comun.

Așadar, fiecare zi a săptămânii, până la sfârșitul ei, era petrecută exclusiv în clădirea seminarului, în biserică de lângă seminar și în curtea din preajma lor, o curte foarte frumoasă de altfel, ca un parc.

Acest tablou pe care vi-l descriu și în care reîntrezesc acum e unul care mă urmărește permanent și, inclusiv, înainte de a dormi, e aproape imposibil să nu-mi vină în minte o amintire din acea perioadă.

Repet, viața în seminar timp de 5 ani a fost una foarte intensă trăită zilnic, monoton, dar în același timp vorbim de o perioadă de absorbție culturală, o perioadă în care, neavând opțiuni de divertisment, cum aveau alți adolescenți ai vremii, noi eram nevoiți să stăm aproape continuu în sala de curs, de-a lungul orelor care începeau la ora 8.30 și se terminau la ora 1, când mergeam la masă, din nou împreună.

Apoi aveam o pauză până la ora 15.30, când reveneam în clasă, la ceea ce se numea „meditație”, meditație patronată de un coleg mai mare, care stătea la catedră având grijă să fie liniște în clasă și noi să ne putem face temele. Cu asta ne ocupăm după-amiază, firește, învățăm pentru a doua zi și după aceea citind, pentru că nu aveai ce să faci.

Aveam un televizor în clasă, dar așa cum generația dumneavoastră nu mai știe, era aproape un mobilier inutil, întrucât programul la televizor în anii '80, cu excepția emisiunilor politice de slăvire a cuplului prezidențial Ceaușescu, emisiunile lipseau cu desăvârșire. Așadar, meditațiile durau până la ora 7, când mergeam la masă și apoi la rugăciunea de seară.

Ziua noastră se sfârșea la ora 8, ora 9 cel târziu. Făceam plimbări prin curte, apoi ne retrăgeam la dormitor. Cam așa arată o zi, exclusiv așa, cu excepția zilelor de sărbătoare când participam la slujbă, cum și dumneavoastră faceți astăzi.

Am avut profesori de care îmi amintesc cu plăcere de marea lor majoritate, profesori care bineînțeles au contat mult în viața noastră. Erau singurele persoane cu care ne vedeam zilnic. Erau oameni adaptați la vremuri, că să spun așa, încercau să ne transmită cu subînțeles și lucruri pe care noi abia le așteptăm, finele aluzii la politica vremii ne încântau, eram destul de conștienți, ascultăm Europa liberă, singurul post de radio dintr-o lume liberă, care ajungea și la noi. În ciuda bruiajului și a temerii erau mulți care se temeau să asculte, pentru că nu sunt sigur că pedagogii vremii nu ar fi fost alarmați dacă ar fi depistat așa ceva.

Bineînțeles că regimul politic al vremii avea oamenii lui inserați în toate mediile de învățământ, inclusiv printre colegi erau persoane care în mod sigur aveau legături cu diverși agenți ai securității, unii poate printre profesorii vremii. Îmi imaginez că ofereau informații, informații însă benigne, pentru că nimeni dintre noi la 16 ani nu putea unelti ceva împotriva regimului, dar pe vremea aceea supravegherea și obsesia regimului de a supraveghea inclusiv elevii era atât de mare, încât probabil se relatau în secret discuții dintre noi, unele probabil cu accente evidente critice la adresa vremurilor, pe care le trăiam și în care respirăm.

Așadar, sentimentele sunt amestecate în amintirile oricărui seminarist din anii '80. Lucrurile privite acum de la vârsta la care mă aflu sunt mai degrabă într-o lumină a nostalgiei, am nostalgia anilor de seminar, cum o are toată lumea când e vorba de a se întoarce la o altă vârstă în

timp, în ciuda vicisitudinilor vremurilor respective.

Am plecat din seminar îmbogățit de lecturi foarte întinse, neavând alte opțiuni citeam foarte, foarte mult (câteva cărți pe săptămână, câteva romane pe săptămână!), evident cărți de Teologie.

Biblioteca Seminarului Teologic din București era una foarte bogată și foarte mare. Găseai literatură universală, filozofie, teologie, foarte multe domenii ale culturii erau bine reprezentate în această bibliotecă. Am plecat din seminar, așadar, îmbogățit, conștient de uriașa responsabilitate pe care o are un preot. Atunci am citit prima dată Tratatul despre preoție al Sfântului Ioan Gură de Aur, care m-a marcat atât de mult, încât a crescut în mine teama justificată legată de faptul că nu sunt vrednic să devin preot. Atât de mult m-a impresionat acest text, și am plecat așadar cu conștiința foarte acută a responsabilității pe care o are un teolog în față lumii, evident în față lui Dumnezeu și îi admiram foarte mult atunci pe preoții buni, preoții curajoși, preoții care ne vorbeau deschis și își asumau chiar și niște riscuri în predicile lor. În același timp, firește, mă dezamăgeau foarte mult și mă mâhneau cei care, deși preoți, alegeau să ne mustre sau să vorbească în numele unui regim pe care noi îl detestăm. Erau oameni și oameni și atunci ca și azi, ca și mâine.

• **Elev:** *Având în vedere ceea ce spuneți, că majoritatea timpului era petrecut în cadrul seminarului, credeți că v-a ajutat din punct de vedere cultural, întrucât, așa cum ați afirmat, nu aveți diferite mijloace de distragere, cum avem televiziunea, mai ales internetul care este atât de prezent în viețile noastre și cred că foarte mulți seminaristi nu mai citesc cum spuneți dumneavoastră și chiar m-a impresionat și m-a mirat când ați spus „câteva române pe săptămână”.*

Astăzi cred că un elev seminarist abia reușește să citească un o carte, nu mai spun de roman, după cum spuneți, de filozofie, asta vorbind despre elevii merituoși, iar cei mai slăbuți, aproape deloc.

Cum se desfășura timpul dumneavoastră în perioada seminarului?

• **Dl. Vasile Bănescu:** În mod cert ne-a ajutat, așa cum ne ajută și astăzi, să citim mult!

Din păcate, e așa cum spuneți, însă! Astăzi tinerii sunt asaltați de ispite foarte greu de contracarat. Este foarte greu ca tânăr, să nu fi atras de zone care emană un magnetism.

Internetul este o zonă pe care e aproape imposibil să o eviți, trebuie să fi format ca să ai această putere a discernământului, că să înțelegi

că este timp pierdut, total irosit, acela pe care îl dedici navigării pe internet, întrucât este o iluzie acolo, să treci dintr-o problemă în alta, dintr-o informație în alta, e ceva total deformativ, deci nu te poți forma intelectual stând pe internet. Nu te poți forma moral alegând să navighezi pe pagini, care știți, sunt amestecate, și bune și rele, în orice caz, domină lucrurile care nu ne sunt de folos.

Așadar, ispitele care îl asaltează astăzi pe un tânăr seminarist, n-aș spune că sunt o scuză, deși sunt și asta, dar în orice caz, sunt atât de puternice, încât îl demobilizează dacă nu are lângă el o familie care să-l încurajeze, să-l strunească, să-l ghideze, sau niște profesori care să fie capabili să-l convingă să renunțe la risipirea timpului și la risipirea minții, pentru noi, creștinii, știm ce înseamnă risipirea gândurilor, ceva față de care au luat atitudine mari părinți ai Bisericii, în frunte cu Evagrie Ponticul, care știți că are niște texte extraordinare despre lupta cu gândurile. Așadar, în mod cert, programul acela cazon, programul acela dur și lipsit de ispite în risipirea minții noastre, a funcționat paradoxal ca ceva benefic, neavând alte opțiuni decât aceea de a sări gardul și a fugi în oraș.

Mai erau câțiva colegi care făceau și asta și își asumau aceste riscuri. Nu aveai alte opțiuni decât să citești, repet, televizorul era ca și inexistent, pentru că te enervai, nu te delectai, dacă îl deschideai.

Puteai vedea filme la cinematograful, și acea evadare conta foarte mult. Sâmbăta uneori ne întorceam de la cinematograful la Vecernie, una dintre cele mai frumoase slujbe ale Ortodoxiei, de care îmi amintesc mereu cu mult drag.

Vremea Vecerniei era extraordinară, o asociiez și acum cu sâmbătă seară, sigur erau Vecernii și în cursul săptămânii înainte de orice sărbătoare. Era un timp al Luminii line. În timpul Vecerniei simțeam că facem parte din lumea normală. Veneam dintr-un oraș cenușiu, deja mutilat de demolările care începuseră în București în anii '80, un oraș cenușiu, pe care îl resimțeam foarte apăsător când ieșeam dintr-o sală de cinematograful, ieșeam dintr-o lume din care evadasem timp de o oră și jumătate cu mintea în locuri în care știam că nu o să ajungem niciodată și ne trezeam pe un bulevard murdar, sordid, populat de trecători supărați, împovărați. Era o vreme foarte grea. Oamenii, repet, se confruntau cu ceva cumplit din punct de vedere social. Sunt martorul, alături de atâția alții, ai celebrelor cozi la alimente.

Un alt moment de care îmi amintesc cu plăcere era vizitarea librăriilor. Reușisem să îmi creez relații, cum era atunci la două dintre librăriile din București: la librăria Cantemir și la librăria

Mihai Eminescu. În orice caz, erau atunci cozi, nu numai la alimente, ci și la cărți, ceea ce azi, din fericire, nu mai e la cazul pentru alimente și e trist că nu mai este cazul pentru cărți, dar firește este altă lume, apar deja foarte multe cărți și bineînțeles marea problemă este alegerea lor.

Așadar, cinematograful, librăriile, Biserica erau elementelor în jurul cărora gravita viața noastră de seminariști.

• **Elev:** *Aminteați de profesorii și dascălii dumneavoastră, care v-au marcat, unii în bine, alții în altă lumină. Ce dascăli ați avut în acea perioadă și care dintre aceștia v-au marcat evoluția dumneavoastră din punct de vedere cultural și duhovnicesc?*

• **Dl. Vasile Bănescu:** Îmi amintesc cu multă plăcere de Părintele Ioan Buga, care încă trăiește, și este unul dintre cei mai cultivați oameni pe care eu i-am întâlnit ca adolescent în vremea respectivă.

Se întorsese recent din Grecia și ne preda limbile greacă, latină și engleză. A fost unul dintre profesorii care m-a marcat, cu care am avut discuții importante, care predica într-un mod extraordinar pentru noi. Era considerat unul dintre marii predicatori din București, predicile sale atrăgeau foarte, foarte multă lume, inclusiv la biserică la care slujea atunci (Sfântul Gheorghe Vechi). Așadar, primul nume care îmi vine în minte este al lui datorită influenței culturale și a eleganței cu care exprima atunci niște lucruri care contau atunci pentru noi.

Firește, îmi amintesc cu multă plăcere de regretatul părinte profesor Florin Boitan, un preot de o bunătate rarisimă. Ne-a fost că un tată blând în perioada respectivă, un om care ne-a influențat într-un mod pozitiv pe toți, un om care ne-a deslușit cu foarte multă blândețe tainele din viața unui preot, responsabilitatea lui.

Era un om care cunoștea perfect slujba religioasă. Era renumit prin bună lui cunoaștere a tipicului bisericesc și făcea parte dintre acei oameni despre care nu se putea spune, sau nu i se putea aplica vorba tipic, tipic și la inimă nimic. Părintele Florin Boitan cunoștea perfect tipicul bisericesc, acest lucru era însă dublat de o bunătate, de o generozitate extraordinară, așadar și inima lui era foarte mare.

Firește îmi amintesc cu plăcere de regretatul domnul profesor pe atunci Mihai Plătică, devenit preot după 1990. A fost un om foarte blând. Ne-a predat limba și literatură română, erau o plăcere orele cu domnia sa. Era un om care povestea cu foarte mult farmec lucruri care, sigur, contau atunci pentru noi. Îi port o foarte luminoasă

amintire domnului profesor Mihai Plătică.

Am mai avut profesori buni, profesori care se implicau, își făceau treaba, încercau să fie alături de noi, dar atât care le permitea contextul vremii respective. Nu cred că are rost să îi înșir pe toți. Le cunosc numele tuturor. Îi păstrez în amintirea mea cu recunoștință. Ne-au oferit cât au putut. Cred că despre asta este vorba.

• **Elev:** *Constatăm cumva, în unele situații că elevii seminariști, din punct de vedere cultural s-au deteriorat, întrucât nu mai au o așa mare deschidere către studiu, cum era generația dumneavoastră. Cred că astăzi am scăzut. Oare de ce s-a întâmplat acest lucru?*

• **Dl. Vasile Bănescu:** Acest lucru s-a întâmplat la nivel național, deci e vorba de sistemul românesc de învățământ, un sistem-victimă ale unor total neinspirate așa-zise reforme prin care a trecut, reforme succesive, niciodată reușite.

Învățământul românesc este realmente în derivă, asta o zic specialiști din interiorul lui, nu contează decât părerea lor. Așadar, e vorba despre o deteriorare a învățământului românesc. E vorba despre o subminare a lui printr-o indulgență devenită toxică, printr-o proastă gestionare a materiilor care compun astăzi programele școlare.

Este deplorabil că sunt scoase din programele școlare pe criterii așa zis pragmatice materii fundamentale precum limbile clasice, istoria, istoria literaturii, filozofia, toate aceste regine ale culturii umaniste ar trebui să fie prezente permanent în învățământ, pentru că învățământul liceal și cel gimnazial te formează ca om pentru o viață în care ai de a face cu alți oameni, nu cu roboți, chiar dacă a apărut robotul Ion, deci noi vom avea de a face cu alți oameni și relațiile interumane, trebuie să fie unele rafinate de un tip de cultură, de un tip de mentalitate în care să fie prezent respectul pentru demnitatea celuilalt, politețea, raporturile acestea de civilitate dintre noi și alții, milă, de ce nu îngăduință, iertarea, toate aceste valori creștine care au și chip umanist pentru necredincioși sunt foarte importante.

Învățământul românesc este pustiit în ultima vreme exact de aceste materii fundamentale și ajunge să fie, din păcate, transformat într-un spațiu în care accentele cad doar pe câteva materii, materii evident orientate în răspăr de multe ori cu morala și etica și atunci inclusiv elevii seminariști ca și ceilalți elevi sunt puși în fața unor alegeri mai sărace, deși în seminar se fac încă materii foarte importante.

Apare contextul acesta foarte vulnerabilizant

al ispitelor vremii noastre, de aceea discernământul e valoarea cheie. E foarte greu să ai discernământ la 16 ani, chiar și la 18, chiar și la 20, dar totuși în seminar, faptul că întâlnești oameni care vă vorbesc despre asta, ar trebui să conteze mai mult.

Dacă cineva îți vorbește despre o lume în care contau aceste valori, la liceele obișnuite nu se vorbește prea mult despre trecut astăzi. Noi în Biserică păstrăm o memorie culturală a trecutului la care e bine să aderăm.

Bineînțeles că e greu să lupți că tânăr cu ispitele vremii tale, cu duhul acestei lumi, dar nu poți deveni valoros ca persoană decât luptând. Dacă ai capitulat, dacă accepți deriva și dacă accepți această aplatizare a lumii din jurul tău, care disprețuiește verticala care ne unește cu Dumnezeu, care disprețuiește valorile care au fondat societatea de-a lungul mileniilor, atunci bineînțeles că ești la rândul tău înghițit de această societate.

Ideea este că Biserica are ca misiune instaurarea unei lumi diferite din punct de vedere launtric în lumea în care trăim, ori un seminarist are șansa să înțeleagă mai bine această diferență pe care alții nu pot să o înțeleagă, lumea din Biserică și lumea cumva situată în afara bisericii.

Biserica reprezintă o mare parte din societate, dar cred că avem o problemă la nivelul adecvării noastre la această lume. Noi trebuie, în calitatea noastră de creștini, să ne adecvăm la realitate nerenunțând la valorile noastre, ci încercând mereu să le traducem, pentru că e o onoare pentru oricine să traducă astăzi mesajul lui Hristos. E cel mai frumos mesaj din lumea aceasta!

Cultura Creștină este cea mai bogată din această lume! S-au clădit două civilizații pe ea, civilizația Europeană, civilizația Americană, pe fundamente creștine, ori asta trebuie recuperat, trebuie recuperată atenția pentru ceea ce s-a numit Europa Christiana.

Asta înseamnă să parcurgi părți din cultura care a întemeiat Europa, deci să citești marile cărți ale Europei și marile cărți apărute în spațiul Euro-Atlantic, cu fundament creștin. Eu cred că asta ne poate ajuta să devenim cu adevărat oameni ai timpului nostru, să le dăm pentru păstrarea valorilor numite permanente, valori fără de care orice societate face implozie.

Dacă deplângem multe lucruri care se întâmplă în Occidentul în care sigur bisericile instituționale sunt cumva în reflux, sunt tentate să accepte lucruri care pe noi ne scandalizează, tocmai dacă am văzut că se poate întâmpla asta cu bisericile din alte spații asediate de secularism și de ideologiile acestei vremi, neomarxismul, evident LGBT-ismul, toate aceste lucruri care macină te

meliile societății europene, atacând familia, Biserica și școală clasică.

Aceste ideologii, ca toate ideologiile, sunt situate la polul contrar adevărului, fără de care o societate nu poate trăi demn, ori noi avem datoria în calitatea noastră de creștini, de absolvenți ai seminarului, ai facultății de Teologie, să apărăm aceste lucruri.

Un ultim îndemn pe care l-aș face este să-i citim pe marii conservatori ai lumii de la Edmund Burke până la Russell Kirk, un foarte mare conservator creștin american sau Roger Scruton.

Este foarte important să citim cărțile acestor mari intelectuali ai vremii, începând cu Edmund Burke, contemporan cu Revoluția franceză și care este părintele conservatorismului, până la acești gânditori de sorginte anglo-americană, polonezi cum este cazul lui Bronisław Wildstein.

În fiecare țară există măcar un gânditor creștin conservator. Ei trebuie citați. Sunt oameni ancorați în actualitatea aceasta. Fără să le citim cărțile nu avem repere, nu avem instrumentar pentru a lupta. Avem apologetică creștină, dar ea trebuie actualizată, ea trebuie racordată la alți aliați ai creștinismului, care de multe ori sunt în afara strictă a bisericii, dar un gânditor creștin consacrat este bine venit ca aliat în lupta Bisericii astăzi.

• **Elev:** *Credeți că actuali studenți și ai seminarelor ar trebui să se implice mai vizibil și mai activ în societatea noastră pentru a opri, să stopeze această decadență din punct de vedere moral dar și cultural?*

• **DI. Vasile Bănescu:** Da, cred asta! Pentru că dacă nu o faci când ești tânăr, energiile slăbesc în timp!

Dar atenție cum o faci! Nu trebuie să o faci decât în mod inspirat, decât într-un mod care să impună atenție respectuoasă, deci o poți face în măsura în care posezi un instrumental cultural, în posesia căruia nu vei fi niciodată ridicol, vorbind despre niște lucruri.

Contează foarte mult astăzi pentru un reprezentant al Bisericii modul în care pune problema, onestitatea lui, contează enorm lucrurile acestea.

Așadar, un tânăr teolog cultivat poate fi o prezență extraordinară de utilă astăzi Bisericii. Contează foarte mult în ce sfera pătrundem că oameni ai Bisericii să vorbim în așa fel încât să atragem respectul asupra casei noastre comune, care este Biserica.

REVISTA COLLOQUIUM A SEMINARULUI TEOLOGIC ORTODOX BUCUREȘTI

Imagini: elev Florea Emanuel, basilica.ro, ziarillumina.ro.

Comitetul de redacție:

Arhid. prof. Nifon Constantin- consilier educativ.

Pr. prof. dr. Ionuț Bărbulescu

Pr. prof. dr. Dan Toader

Pr. prof. dr. Zară Ștefan

Pr. prof. dr. Horia Mălușanu

Ierom. Diodor Șchiopu

Mulțumiri:

Părintelui Director prof. dr. Marian Colțan,

Părintelui Arhimandrit prof. dr. Nectarie Șofelea

Profesorilor: dna. prof. dr. Mihaela Daniela Trifu Haiduc (coordonator interviu),

dna. prof. Baraboi Diana, dlui. prof. Mocanu Cătălin,

Domnului Bănescu Vasile;

Elevilor Marian Oatu, Andrei Ghenu, Daniel Nicolae,

Ștefan Cătălin Andrei, Vasile Vlăduț, Voinea Alexandru, Guguleanu Andrei Cristian,

Ștanciu Cristian (interviu).

